

gemeente
Zoetermeer

mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning open peilingen en panelonderzoek

mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning open peilingen en panelonderzoek

februari 2018

opdrachtgever:
Samenleving

Hans Wesdijk
Patricia de Jongh
Virginia den Breems

uitvoering onderzoek:
JaBo, Onderzoek & Statistiek

Bert Ploeger

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	5
1 ONDERZOEKSVERANTWOORDING	7
1.1 inleiding	7
1.2 onderzoeksvragen	7
1.3 methode en respons	8
1.4 dit rapport	9
2 ONDERZOEKEN NAAR MANTELZORG	11
2.1 aantal mantelzorgers in de respons	11
2.2 keuze voor mantelzorg	11
2.3 aard van de mantelzorg	12
2.4 intensiteit en ervaren zwaarte van de mantelzorg	12
2.5 mantelzorgondersteuning en mantelzorgwaardering	14
2.6 bekendheid ZoSamen onder mantelzorgers	17
3 ONDERZOEKEN NAAR VRIJWILLIGERSWERK	19
3.1 aantal vrijwilligers in de respons	19
3.2 keuze voor wel of geen vrijwilligerswerk	19
3.3 aantal uren vrijwilligerswerk per week	20
3.4 aard van het vrijwilligerswerk	21
3.5 vrijwilligersondersteuning	21
3.6 zoekvoorkeuren	24
3.7 bekendheid ZoSamen onder vrijwilligers	25
BIJLAGE I vragen open peiling mantelzorgondersteuning	27
BIJLAGE II open peiling mantelzorgondersteuning - resultaten	33
BIJLAGE III panelvragen mantelzorgondersteuning	45
BIJLAGE IV panelonderzoek mantelzorgondersteuning - resultaten	49
BIJLAGE V vragen open peiling vrijwilligersondersteuning	57
BIJLAGE VI open peiling vrijwilligersondersteuning - resultaten	61
BIJLAGE VII panelvragen vrijwilligersondersteuning	67
BIJLAGE VIII panelonderzoek vrijwilligersondersteuning - resultaten	71

SAMENVATTING

In het kader van de ontwikkeling van een beleidsplan op het gebied van vrijwilligers- en mantelzorgondersteuning is de afdeling Samenleving van de gemeente Zoetermeer in de tweede helft van 2017 het gesprek aangegaan met de diverse spelers in dit veld.

Een viertal digitale vragenlijsten, gericht op de mantelzorgers en vrijwilligers zélf, speelden hierbij een rol. De volgende vragen kwamen in deze onderzoeken aan de orde.

onderzoeksvragen met betrekking tot mantelzorg:

- Welke vormen van mantelzorg verricht men?
- Hoe intensief en hoe belastend is deze mantelzorg?
- Welke vormen van mantelzorgondersteuning zijn bekend?
- Welke vormen worden gebruikt?
- Welke vormen mist men?
- Wat zijn beletsels om mantelzorger te worden?

onderzoeksvragen met betrekking tot vrijwilligerswerk:

- Wat zijn redenen om wel / geen vrijwilligerswerk te verrichten?
- Welke soorten vrijwilligerswerk verricht men?
- Hoeveel tijd besteedt men aan vrijwilligerswerk?
- Welke vormen van vrijwilligersondersteuning zijn bekend?
- Welke vormen van vrijwilligersondersteuning worden gebruikt?
- Welke vormen van vrijwilligersondersteuning mist men?

Voor de uitvoering van de deelonderzoeken naar mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning is gekozen is voor (twee maal) een algemeen toegankelijk onderzoek, waar dus in beginsel iedere Zoetermeerder aan deel kon nemen, in combinatie met (twee maal) een panelonderzoek. Deze onderzoeken zijn uitgevoerd in oktober / november 2017.

uitkomsten mantelzorg

Gezelschap, hulp bij afspraken en zaken als *boodschappen doen en klusjes verrichten* zijn de meest gegeven antwoorden op een vraag naar de hulp die mantelzorgers bieden.

Bij de open peiling zijn degenen die meer dan 12 uur per week aan mantelzorg kwijt zijn ruim in de meerderheid (63%). Bij het - waarschijnlijk meer representatieve - panelonderzoek gaat het om 26%.

Het aantal respondenten dat de mantelzorg als *enigszins belastend* ervaart is zeer groot. Bij de open peiling is ook de groep die mantelzorg als *zeer belastend* of *te belastend* ervaart groot: 29%.

mantelzorgondersteuning

De bekendheid van de afzonderlijke vormen van mantelzorgondersteuning is veelal beperkt: tussen 10% en 40%. Het bekendste zijn de *zorgvrijwilliger*, de *mantelzorgconsulent van ZoSamen* en *mantelzorgcafés*. Dit zijn tegelijk ook de voorzieningen / diensten waar het meeste gebruik van wordt gemaakt. Er bestaat een relatie tussen de ervaren zorgzwaarte en de mate waarin men een beroep doet op mantelzorgondersteuning: hoe groter de ervaren belasting, hoe groter het percentage dat ondersteuning zoekt.

uitkomsten vrijwilligerswerk

De belangrijkste redenen om vrijwilligerswerk te doen zijn: *een nuttige bijdrage leveren aan de maatschappij, iets voor een ander kunnen betekenen* en *de voldoening* die het werken oplevert.

Het gebied waarop men het meeste vrijwilligerswerk verricht is *hulp / zorg* (scoort vooral bij de open peiling hoog). Ook het thema *milieu en natuur* scoort hoog bij de respondenten op de open peiling.

Onder de panelleden zijn vrijwilligers in *hulp en zorg* eveneens sterk vertegenwoordigd, en verder vooral *sportvrijwilligers*.

vrijwilligersondersteuning

Hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk is bekend bij ruim 50% van de vrijwilligers; *training en opleiding* bij ongeveer 50%; *advies over vrijwilligerswerk* is iets minder bekend (bij 32%, respectievelijk 36%).

38% van de vrijwilligers (open peiling), respectievelijk 26% (panelonderzoek) heeft wel eens gebruik gemaakt van één van deze vormen van vrijwilligersondersteuning. Zo'n 26% kent geen van de genoemde vormen van ondersteuning.

ondersteuning van vrijwilligersorganisaties

Aan de vrijwilligers is gevraagd aan te geven waarbij de vrijwilligersorganisatie(s) waarvoor zij werken hulp zouden kunnen gebruiken. De belangrijkste twee zaken zijn het zoeken, en vervolgens ook het voor langere tijd vasthouden van vrijwilligers.

bekendheid ZoSamen

Alleen aan de respondenten op de open peilingen is de vraag gesteld of zij al eens gehoord hadden van ZoSamen (de Zoetermeerse organisatie voor mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers, en voor iedereen die hulp geeft, aanbiedt of vraagt).

Onder de respondenten op de open peiling gericht op mantelzorgers is ZoSamen bekend bij ten minste 70%, en is de onbekendheid van ZoSamen laag (14%). Van de respondenten op de open peiling naar vrijwilligersondersteuning blijkt ten minste 57% ZoSamen te kennen. 35% van deze respondenten kent ZoSamen niet.

Hierbij geldt wel een kanttekening: de percentages zijn waarschijnlijk geflatteerd doordat mede via ZoSamen bekendheid is gegeven aan het onderzoek.

1

ONDERZOEKSVERANTWOORDING

1.1 inleiding

In het kader van een op te stellen beleidsplan op het gebied van vrijwilligers- en mantelzorgondersteuning is de afdeling Samenleving in de tweede helft van 2017 het gesprek aangegaan met de diverse spelers in dit veld:

- inwoners:
 - mantelzorgers;
 - vrijwilligers;
 - cliënten van de Wmo, Jeugdhulp en de Wet langdurige zorg;
- uitvoerende organisaties;
- adviesraad voor Sociaal Domein;
- belangenverenigingen;
- gemeenteraadsleden.

Het doel van deze communicatie was antwoord te vinden op een aantal vragen:

- Welke ervaringen hebben gebruikers met het huidige ondersteuningsaanbod (voor mantelzorgers, vrijwilligers en cliënten) van gemeente en/of ZoSamen?
- Wat hadden gebruikers verwacht van dit ondersteuningsaanbod van de gemeente en/of ZoSamen?
- Hoe zouden mantelzorgers, vrijwilligers en/of cliënten (in de toekomst) ondersteund willen worden?

Hiertoe zijn verschillende middelen ingezet

- gesprekken met consultants Wmo en Jeugdhulp;
- gesprekken met doelgroepen in de wijken;
- stadsgesprekken met raadsleden, uitvoerende organisaties, adviesraad voor sociaal domein en belangenverenigingen;
- enquêtes onder de leden van het Zoetermeerse onderzoekspanel;
- peilingen via open kanalen (zoals Facebook en het Streekblad), onder mantelzorgers en vrijwilligers.

Deze rapportage gaat over de laatstgenoemde items: panelonderzoek en andere peilingen via internet.

1.2 onderzoeksvragen

onderzoeksvragen met betrekking tot mantelzorg:

- Welke vormen van mantelzorg verricht men?
- Hoe intensief en hoe belastend is deze mantelzorg?
- Welke vormen van mantelzorgondersteuning zijn bekend?
- Welke vormen worden gebruikt?
- Welke vormen mist men?
- Wat zijn beletsels om mantelzorger te worden?

onderzoeksvragen met betrekking tot vrijwilligerswerk:

- Wat zijn redenen om wel / geen vrijwilligerswerk te verrichten?
- Welke soorten vrijwilligerswerk verricht men?
- Hoeveel tijd besteedt men aan vrijwilligerswerk?
- Welke vormen van vrijwilligersondersteuning zijn bekend?
- Welke vormen van vrijwilligersondersteuning worden gebruikt?
- Welke vormen van vrijwilligersondersteuning mist men?

1.3 methode en respons

Voor de thema's mantelzorg en vrijwilligerswerk zijn verschillende enquête-onderzoeken opgesteld. Ten eerste is voor beide thema's afzonderlijk een algemeen toegankelijk onderzoek opgesteld. Zoetermeeders zijn op deze onderzoeken geattendeerd via Facebook (advertentie gericht op Zoetermeer), via het Streekblad, via de website van de gemeente en via ZoSamen, (de Zoetermeerse organisatie voor mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers, en voor iedereen die hulp geeft, aanbiedt of vraagt). Ook is aandacht voor het onderzoek gevraagd op ENZO, het intranet van de gemeente Zoetermeer.

Daarnaast is voor beide thema's een onderzoek opgesteld dat is verspreid onder de leden van het Zoetermeerse onderzoekpanel. Omdat deze onderzoeken tegelijk werden uitgezet is het panel hiertoe gesplitst in twee groepen van 1.383 panelleden.

Waarom twee methoden per thema?

Primair is gekozen is voor een algemeen toegankelijk onderzoek: een onderzoek waar dus in beginsel iedere Zoetermeerder aan deel kon nemen. Bij een dergelijk onderzoek kan men verwachten dat er weinig respons komt van niet-mantelzorgers en niet-vrijwilligers. Bovendien is het waarschijnlijk dat de sterkst bij het onderwerp betrokken vrijwilligers en mantelzorgers zich aangesproken voelen, en de vragenlijst invullen.

Kortom: bij dergelijk onderzoek krijgt weliswaar iedereen de kans om deel te nemen, maar er zal naar verwachting een zekere zelfselectie plaatsvinden.

Voor een evenwichtiger resultaat is daarom het panelonderzoek als methode toegevoegd. Panelleden zijn geworven via de jaarlijkse omnibusenquête. Verwacht mag worden dat panelleden wel betrokken zijn bij de stad, maar niet speciaal bij deze specifieke thema's.

Een kenmerk van het panelonderzoek is dat het aantal vragen aan een maximum van ca. 10 vragen is gebonden. Er worden in de beide panelonderzoeken daarom iets minder vragen gesteld dan in de beide andere onderzoeken.

De open peilingen hebben voor respons opengestaan in de periode 10 oktober t/m 12 november 2017. De panelonderzoeken hebben plaatsgevonden in de periode 26 oktober t/m 10 november 2017.

Uiteraard worden de resultaten van de verschillende onderzoeken gescheiden gepresenteerd.

respons mantelzorgondersteuning

Op de peiling mantelzorgondersteuning bedroeg de totale respons 189 personen. 177 respondenten hebben de enquête ingevuld na informatie via externe kanalen zoals Streekblad en Facebook. Twaalf respondenten kwamen binnen via ENZO, het intranet van de gemeente.

Niet alle respondenten hebben de vragenlijst volledig ingevuld. Bij de laatste vragen lag het aantal afhakers rond de 15%.

Het panelonderzoek mantelzorgondersteuning is voorgelegd aan 1383 leden van het panel. 688 leden hebben het onderzoek ingevuld (50%).

respons vrijwilligersondersteuning

Op de peiling vrijwilligersondersteuning bedroeg de totale respons 170 personen. 157 respondenten hebben de enquête ingevuld via externe kanalen zoals Streekblad en Facebook. Dertien respondenten kwamen binnen via ENZO. Ook hier hebben niet alle respondenten de vragenlijst volledig ingevuld. Bij de laatste vragen lag het aantal afhakers tegen de 10%.

Het panelonderzoek vrijwilligersondersteuning is voorgelegd aan 1383 leden van het panel. 580 leden hebben het onderzoek ingevuld (42%).

1.4 dit rapport

In hoofdstuk 2 worden de resultaten van de onderzoeken naar mantelzorg-ondersteuning besproken, in hoofdstuk 3 de resultaten van het onderzoek vrijwilligersondersteuning.

Er zijn acht bijlagen, telkens eerst een bijlage waarin een vragenlijst is opgenomen, gevolgd door de bijbehorende resultatenbijlage, bestaande uit rechte tellingen en antwoorden op open vragen.

De antwoorden op open vragen hebben een lichte redactie ondergaan om de leesbaarheid te bevorderen. Die redactie bestond met name uit correctie van spelfouten en toevoeging van interpunctie. Incidenteel zijn onbegrijpelijke antwoorden verwijderd.

2

ONDERZOEKEN NAAR MANTELZORG

2.1 aantal mantelzorgers in de respons

figuur 2-1 is men actief als mantelzorger?
a. open peiling (n = 189)

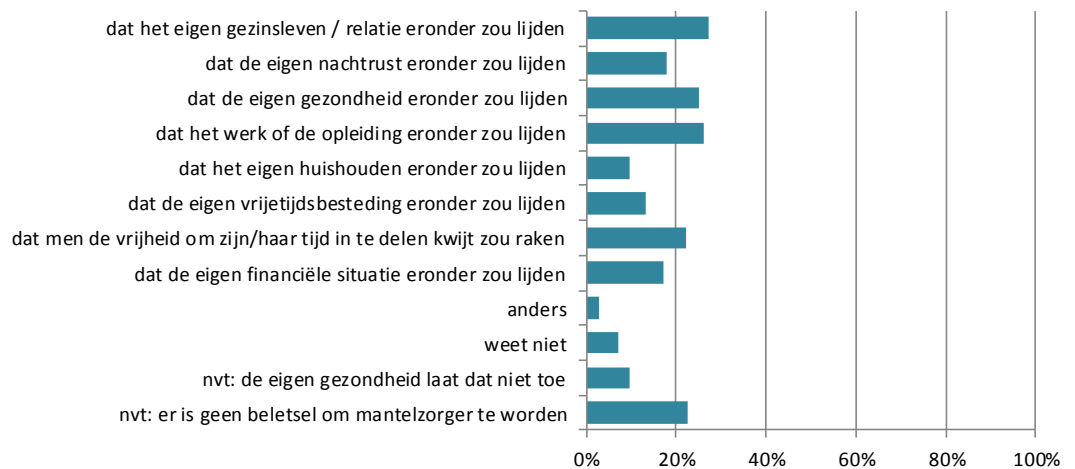
b. panelonderzoek (n = 688)

De vraag of men mantelzorger is levert bij de open peiling 185 keer het antwoord *ja* op (98%), bij het panelonderzoek 176 keer (26%). In beide onderzoeken gaat het dus om vergelijkbare absolute aantallen mantelzorgers.

2.2 keuze voor mantelzorg

De vraag of men mantelzorger wordt hangt in belangrijke mate af van omstandigheden waar men geen invloed op heeft, maar er zit uiteraard ook een element van keuzevrijheid aan.

Aan de niet-mantelzorgers is de vraag voorgelegd waar die keuze (negatief) door kan worden beïnvloed. Figuur 2-2 laat de antwoorden zien van de grote groep niet-mantelzorgers uit het panelonderzoek. Enkele antwoorden worden relatief vaak gegeven: dat het eigen gezinsleven of de eigen relatie onder de mantelzorg zou lijden, idem voor de eigen gezondheid, het eigen werk of de eigen opleiding. Verder dat men iets van zijn of haar vrijheid zou moeten inleveren. 22% van de niet-mantelzorgers ziet geen beletsel om mantelzorger te worden.

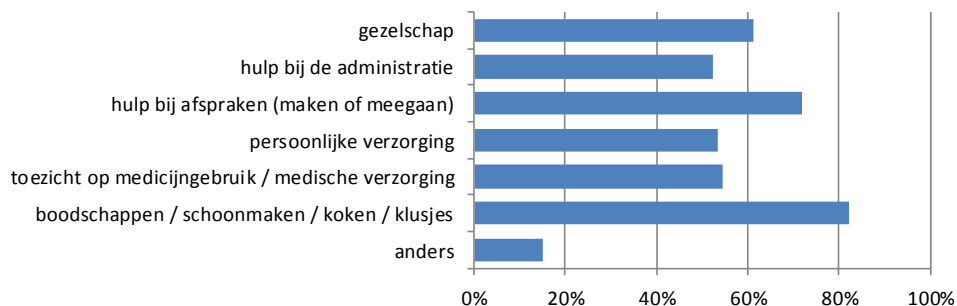

figuur 2-2 mogelijke beletfels (onder niet-mantelzorgers) om mantelzorger te worden (panelonderzoek - meer antwoorden mogelijk, n = 512)

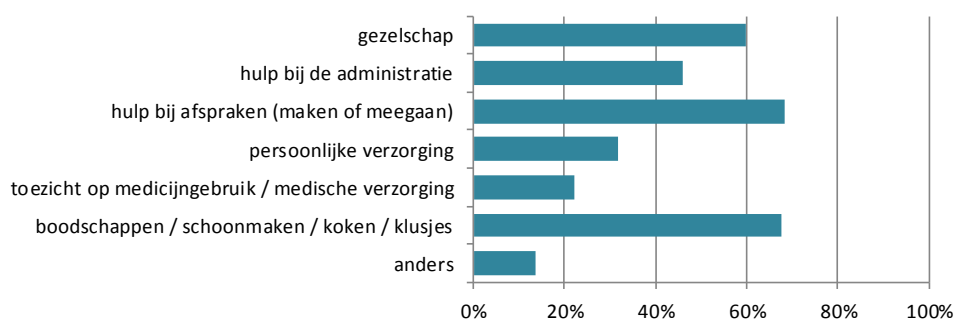
Het aantal niet-mantelzorgers in de respons op de open peiling is slechts vier. Hun antwoorden staan in tabel II-2 (p.33).

2.3 aard van de mantelzorg

De figuren 2-3 en 2-4 laten zien welke hulp mantelzorgers bieden. Gezelschap, hulp bij afspraken en zaken als boodschappen doen en klusjes verrichten zijn de meest gegeven antwoorden. De respondenten uit de open peiling geven verhoudingsgewijs vaker antwoorden die met zwaardere zorg te maken hebben: persoonlijke en medische verzorging.

figuur 2-3 type(n) hulp die men als mantelzorger verleent (open peiling - meer antwoorden mogelijk, n = 185)

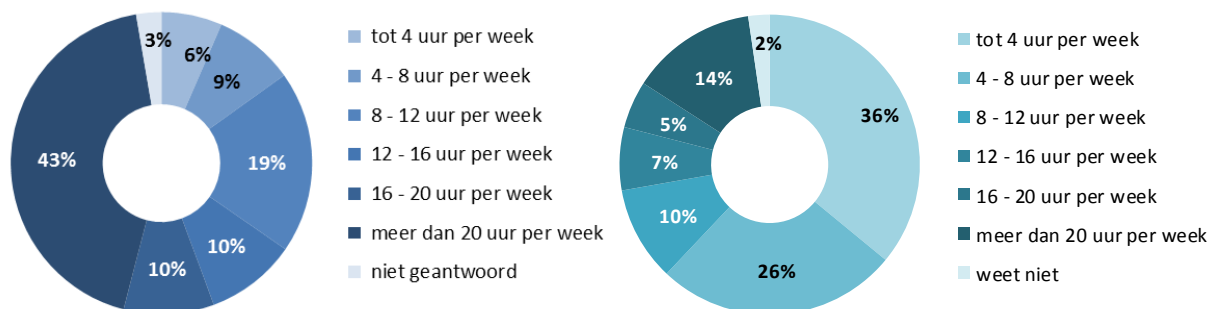

figuur 2-4 type hulp die men als mantelzorger verleent (panelonderzoek - meer antwoorden mogelijk, n = 176)

Welke 'andere' zorg respondenten bieden staat op respectievelijk p.33 en p.49. In veel van deze zelf geformuleerde antwoorden benadrukken respondenten dat zij zorgen voor alles (totale zorg bij alle dagelijkse zaken). Ook wordt genoemd: het bieden van begeleiding aan mensen met bijvoorbeeld psychiatrische problemen.

2.4 intensiteit en ervaren zwaarte van de mantelzorg

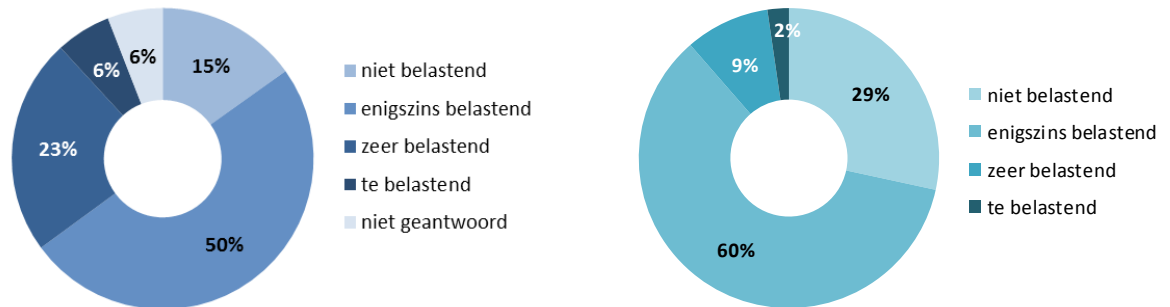
Figuur 2-5 laat zien hoeveel uren de verschillende respondentgroepen aan mantelzorg besteden. Bij de open peiling zijn degenen die daar veel tijd aan kwijt zijn (meer dan 12 uur per week) ruim in de meerderheid (63%). Bij het - waarschijnlijk meer representatieve - beeld dat het panelonderzoek biedt gaat het om 26%.

figuur 2-5 schatting van het aantal uren mantelzorg a. open peiling (n = 185)

b. panelonderzoek (n = 176)

Bij de zorgzwaarte die men ervaart (figuur 2-6) is het beeld genuanceerd. In elk geval is het aantal respondenten dat de zorg als *enigszins belastend* ervaart zeer groot. De groep die de zorg *te belastend* vindt is in beide onderzoeken klein (respectievelijk 6% en 2%).

figuur 2-6 *ervaren zorgzwaarte*
a. open peiling (n = 185)

b. panelonderzoek (n = 176)

In de toelichtingen op de ervaren zorgzwaarte (p.34 e.v., respectievelijk p.50 e.v.) worden de bevindingen uit eerder onderzoek waarin dezelfde vraag is gesteld (omnibusonderzoek Maatschappelijke Ondersteuning) bevestigd. Degenen die de belasting als niet of enigszins belastend beschouwen geven veelal te kennen dat zij de hulp als vanzelfsprekend beschouwen ("*je deelt lief en leed in voor- en tegenspoed*"). Voor de respondenten die spreken van een zware belasting is het veelal het tijdsbeslag of de combinatie van lasten die het zwaar maakt: bijvoorbeeld een baan en het eigen gezin, in combinatie met de verzorging van ouders. Psychisch kan het zwaar zijn om de handicap of de aftakeling van een naaste van nabij mee te maken.

mogelijke relatie tussen ureninzet en ervaren zorgzwaarte

Tabel 2-1 laat zien (aan de hand van de antwoorden op de open peiling) dat er een verband zou kunnen bestaan tussen de ureninzet en de ervaren belasting; van een significante relatie is in dit onderzoek echter geen sprake.

tabel 2-1 *ervaren zorgzwaarte naar het aantal uren mantelzorg (meer of minder dan twaalf uur)*
(ontleend aan de open peiling mantelzorgondersteuning)

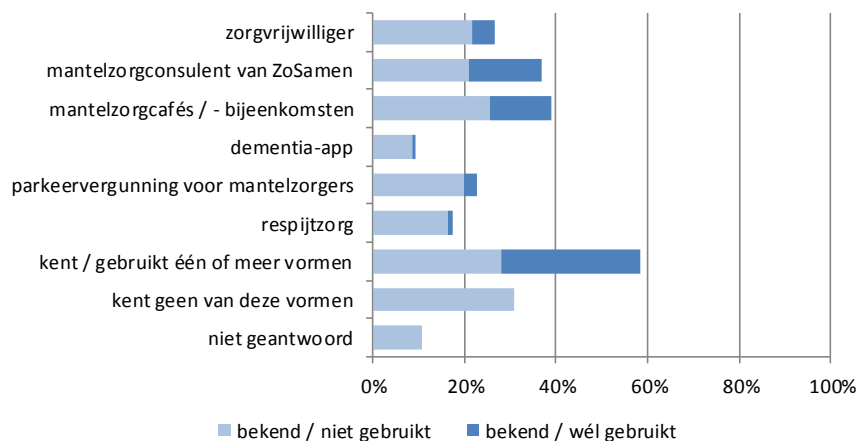
ervaren zorgzwaarte	uren per week	tot 12 uur		12 uur of meer	totaal
		aantal	procent	aantal	
niet belastend	aantal	14		14	28
	procent	21,9		12,7	16,1
enigszins belastend	aantal	36		56	92
	procent	56,3		50,9	52,9
zeer belastend	aantal	12		31	43
	procent	18,8		28,2	24,7
te belastend	aantal	2		9	11
	procent	3,1		8,2	6,3
totaal	aantal	64		110	174
	procent	100,0		100,0	100,0

2.5 mantelzorgondersteuning en mantelzorgwaardering

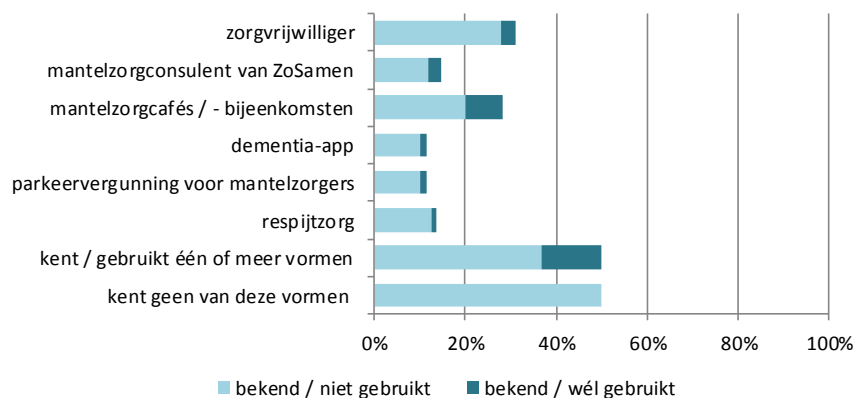
Voor mantelzorgers zijn verschillende vormen van ondersteuning beschikbaar. Aan de mantelzorgers is gevraagd of zij bekend zijn met deze vormen, en zo ja, of zij er wel eens gebruik van hebben gemaakt.

De figuren 2-7 en 2-8 laten de beantwoording uit beide onderzoeken zien. De bekendheid van de afzonderlijke vormen van ondersteuning is veelal beperkt: tussen 10% en 40%. Het bekendste zijn de zorgvrijwilliger, de mantelzorgconsulent van ZoSamen en mantelzorgcafés. Dit zijn ook de voorzieningen/diensten waar het meeste gebruik van wordt gemaakt.

50% van de mantelzorgers uit het panelonderzoek en 30% van de mantelzorgers uit de open peiling kent geen van de genoemde vormen van mantelzorgondersteuning.

figuur 2-7 bekendheid en gebruik van vormen van mantelzorgondersteuning (open peiling - meer antwoorden mogelijk, n = 185)

figuur 2-8 bekendheid en gebruik van vormen van mantelzorgondersteuning (panelonderzoek - meer antwoorden mogelijk, n = 176)

relatie met zorgzwaarte

Tabel 2-2 laat, aan de hand van de open peiling, zien dat er een relatie bestaat tussen de ervaren zorgzwaarte en de mate waarin men een beroep doet op mantelzorgondersteuning: hoe groter de belasting, hoe groter het percentage dat ondersteuning zoekt.

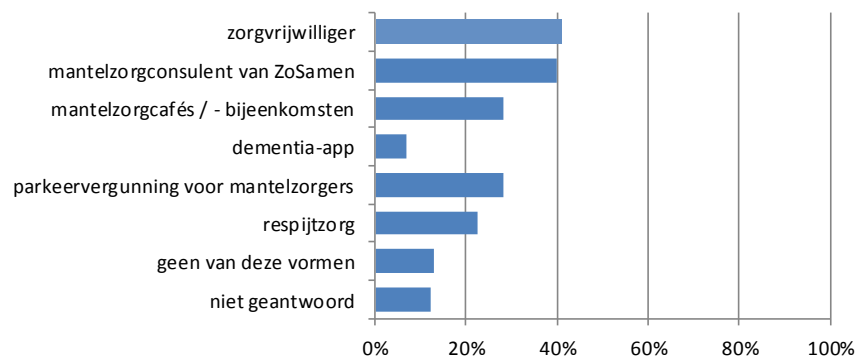
tabel 2-2 *gebruik van mantelzorgondersteuning naar de ervaren zorgzwaarte (open peiling mantelzorgondersteuning, n = 174)*

ervaren zorgzwaarte		geen ondersteuning	wel ondersteuning	totaal
niet belastend	aantal	23	5	28
	procent	82,1	17,9	100,0
enigszins belastend	aantal	68	24	92
	procent	73,9	26,1	100,0
zeer belastend	aantal	22	21	43
	procent	51,2	48,8	100,0
te belastend	aantal	5	6	11
	procent	45,5	54,5	100,0
totaal	aantal	118	56	174
	procent	67,80	32,2	100,0

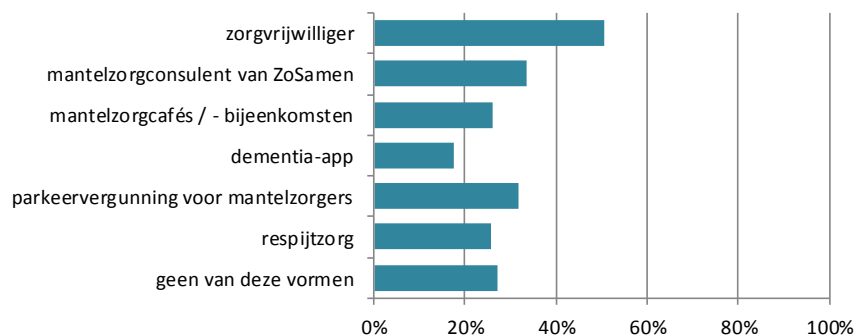
belang van vormen van mantelzorgondersteuning

Los van de vraag naar bekendheid en gebruik is gevraagd naar het belang dat men toekent aan de verschillende vormen van ondersteuning. De zorgvrijwilliger, de mantelzorgconsulent en de parkeervergunning voor mantelzorgers worden het meest genoemd (figuur 2-9 en 2-10).

Dat de dementia-app zeer laag scoort is niet zo verwonderlijk: respondenten hebben hier mogelijk geen voorstelling bij; bovendien is dit in het rijtje de enige vorm van ondersteuning die zich richt op een specifieke groep mantelzorgers.

figuur 2-9 *volgens de respondent belangrijke vormen van mantelzorgondersteuning (open peiling - meer antwoorden mogelijk, n = 185)*

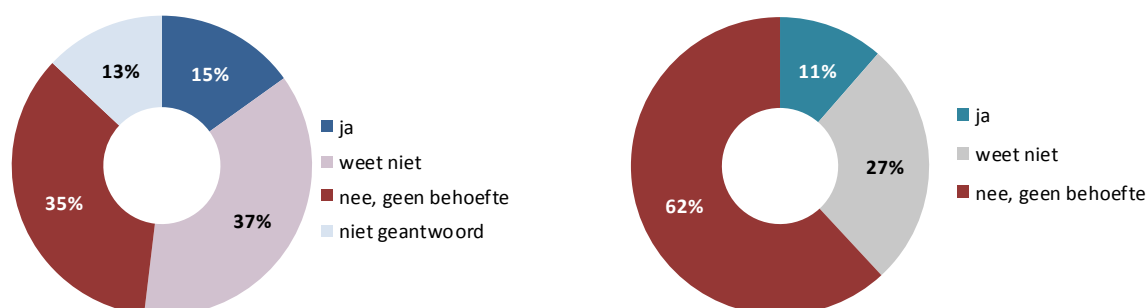

figuur 2-10 *volgens de respondent belangrijke vormen van mantelzorgondersteuning (panelonderzoek - meer antwoorden mogelijk, n = 176)*

behoefte aan andere vormen van mantelzorgondersteuning

15%, respectievelijk 11% van de mantelzorgers zegt behoefte te hebben aan andere vormen van mantelzorgondersteuning (fig. 2-11). Op p. 38 en p.52 wordt deze andere behoefte toegelicht.

De antwoorden lopen sterk uiteen. Genoemd worden onder meer: ondersteuning bij het vinden van de weg in het ondoorzichtige zorgaanbod (bijvoorbeeld in de vorm van een informatiepunt) en huishoudelijke hulp voor de mantelzorgers.

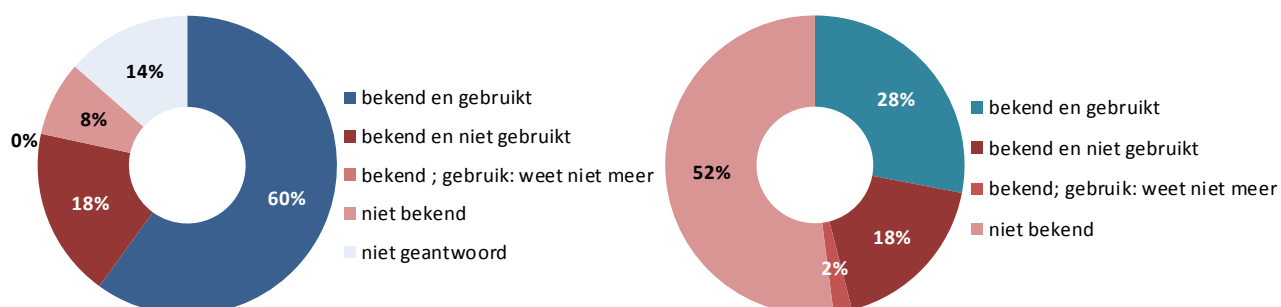

figuur 2-11 behoefte aan andere mantelzorgondersteuning
a. open peiling (n = 185) b. panelonderzoek (n = 176)

mantelzorgwaardering

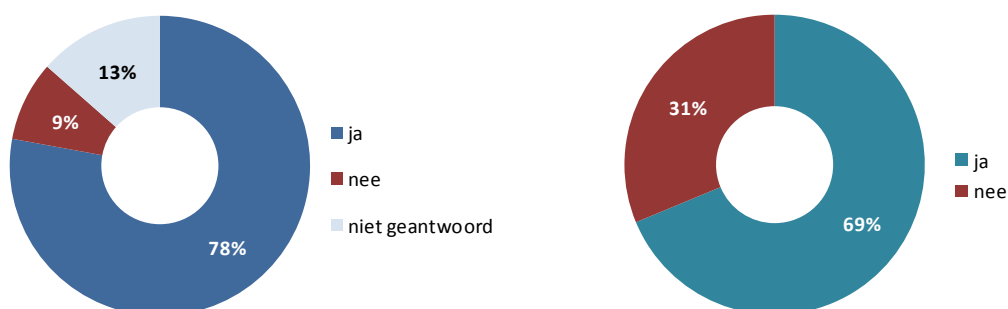
Onder de respondenten op de open peiling is de mantelzorgwaardering (€ 200,= per jaar) zeer bekend: 78% kent deze speciale vorm van ondersteuning en 60% heeft er wel eens gebruik van gemaakt.

Onder de mantelzorgers uit panelonderzoek is de bekendheid lager: 48%. 28% heeft er wel eens gebruik van gemaakt (figuur 2-12).

figuur 2-12 bekendheid en gebruik mantelzorgwaardering (€ 200,=)
a. open peiling (n = 185) b. panelonderzoek (n = 176)

Figuur 2-13 laat zien dat het merendeel van de mantelzorgers belang hecht aan deze mantelzorgwaardering.

figuur 2-13 vindt men mantelzorgwaardering belangrijk?
a. open peiling (n = 185) b. panelonderzoek (n = 176)

3

ONDERZOEKEN NAAR VRIJWILLIGERSWERK

3.1 aantal vrijwilligers in de respons

figuur 3-1 actief als vrijwilliger?
a. open peiling (n = 170) b. panelonderzoek (n = 580)

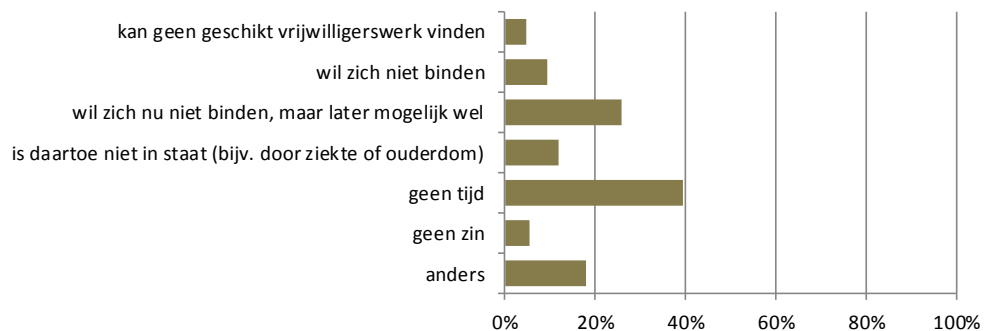
De vraag of men vrijwilliger is levert bij de open peiling 165 keer het antwoord *ja* op (97%), bij het panelonderzoek 247 keer (43%).

3.2 keuze voor wel of geen vrijwilligerswerk

geen vrijwilligerswerk

Aan de 333 niet-vrijwilligers in het panelonderzoek vrijwilligersondersteuning is gevraagd waarom zij geen vrijwilligerswerk doen.

Figuur 3-2 toont dat de meest genoemde redenen zijn: geen tijd en wil zich niet binden. De toelichtingen bij het antwoord 'anders, namelijk' staan op p.71. De meeste van deze antwoorden komen neer op *geen tijd*. Enkele respondenten geven aan dat zij er in verband met mantelzorgverplichtingen geen vrijwilligerswerk bij kunnen doen.

figuur 3-2 waarom doet de respondent geen vrijwilligerswerk?
(panelonderzoek, enkel niet-vrijwilligers - maximaal vier antwoorden, n = 333)

wél vrijwilligerswerk

De figuren 3-3 en 3-4 laten zien waarom men wél vrijwilligerswerk doet. De beantwoording op beide enquêtes is vergelijkbaar, zij het dat de open peiling over het geheel iets meer antwoorden per respondent opleverde.

De belangrijkste redenen om vrijwilligerswerk te doen zijn: een nuttige bijdrage leveren aan de maatschappij, iets voor een ander kunnen betekenen en de voldoening die het werken oplevert. Redenen als de contacten en de kennis en ervaring die het vrijwilligerswerk oplevert worden minder genoemd.

De verdere motieven die men noemt staan op p.61 en 72. Met name de respondenten op de open peiling noemen als motief: het met anderen delen van de eigen kennis en ervaring.

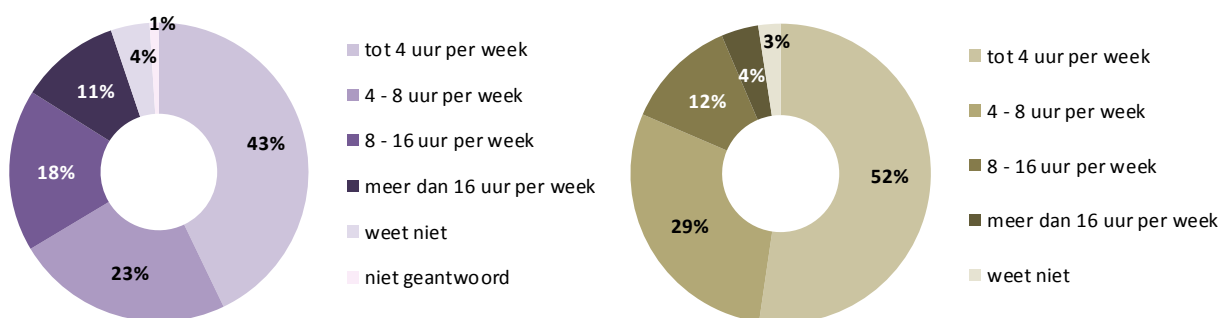
figuur 3-3 waarom doet de respondent vrijwilligerswerk? (open peiling - maximaal vier antwoorden, n = 165)

figuur 3-4 waarom doet de respondent vrijwilligerswerk? (panelonderzoek, enkel vrijwilligers - maximaal vier antwoorden, n = 247)

3.3 aantal uren vrijwilligerswerk per week

Figuur 3-5 laat zien hoeveel uren de verschillende respondentgroepen aan vrijwilligerswerk besteden. Bij de open peiling is 29% van de vrijwilligers daar veel tijd aan kwijt (meer dan 8 uur per week). Bij het panelonderzoek gaat het om 16%.

figuur 3-5 schatting van het aantal uren vrijwilligerswerk a. open peiling (n = 165) b. panelonderzoek (n = 247)

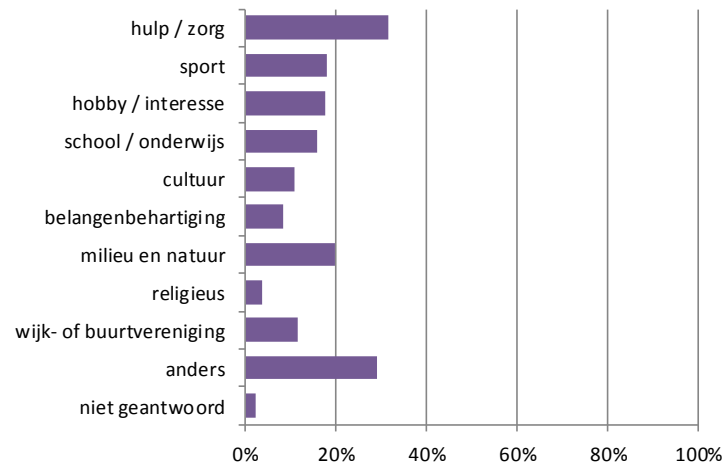
3.4 aard van het vrijwilligerswerk

De figuren 3-6 en 3-7 laten zien op welke gebieden men vrijwilligerswerk verricht. Bij de open peiling scoort het antwoord *hulp / zorg* relatief hoog, mogelijk mede doordat aan het vrijwilligersonderzoek bekendheid is gegeven via het netwerk van ZoSamen.

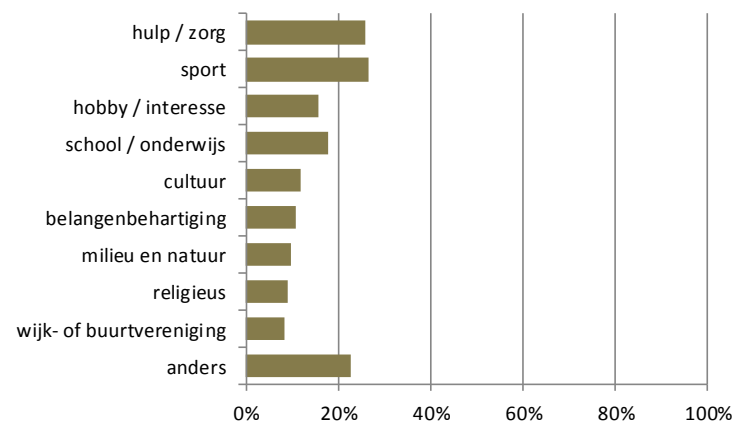
Ook milieu en natuur scoort hoog bij de respondenten op de open peiling. Onder de panelleden zijn vrijwilligers in hulp en zorg eveneens sterk vertegenwoordigd, evenals sportvrijwilligers.

Veel mensen kiezen voor het antwoord *anders* (29%, respectievelijk 23%).

Een toelichting op dit antwoord is niet gevraagd.

figuur 3-6 aard van het vrijwilligerswerk (open peiling - meer antwoorden mogelijk, n = 165)

figuur 3-7 aard van het vrijwilligerswerk (panelonderzoek - meer antwoorden mogelijk, n = 247)

3.5 vrijwilligersondersteuning

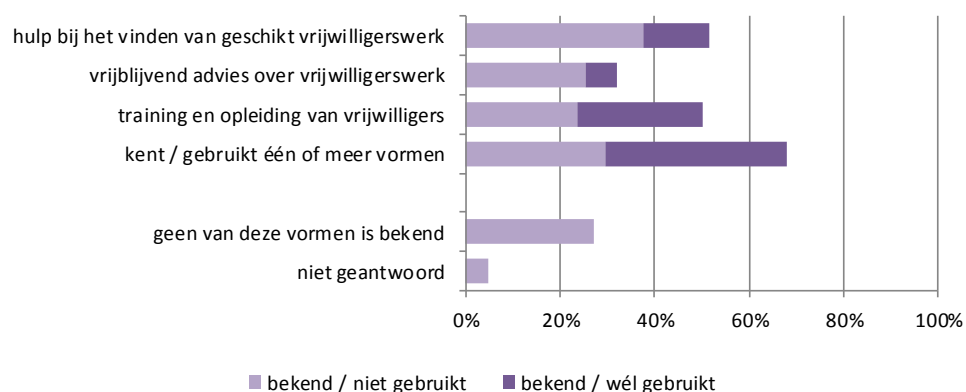
Voor vrijwilligers zijn verschillende vormen van ondersteuning mogelijk. Aan de vrijwilligers in de respons is gevraagd of zij bekend zijn met deze vormen, en zo ja, of zij er wel eens gebruik van hebben gemaakt.

De figuren 3-8 en 3-9 laten de beantwoording zien. De drie vormen van ondersteuning die aan de vrijwilligers zijn voorgelegd zijn minder concreet dan de vormen van mantelzorgondersteuning in het vorige hoofdstuk.

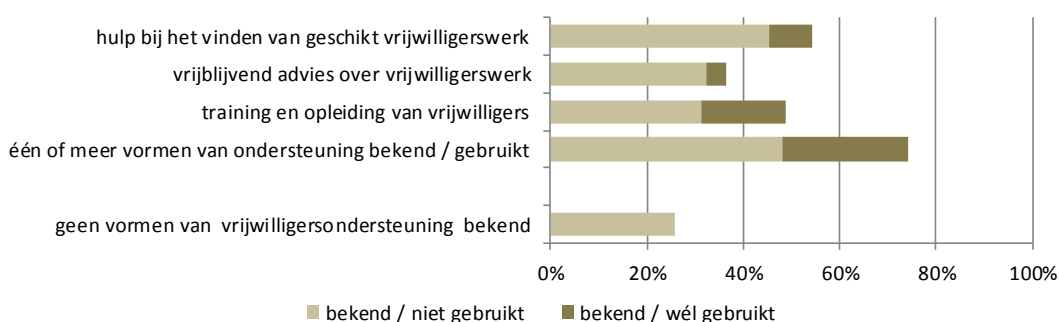
Hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk is bekend bij ruim 50% van de vrijwilligers; training en opleiding bij ongeveer 50%; advies over vrijwilligerswerk is iets minder bekend (bij 32% en 36%).

38% van de vrijwilligers (open peiling), respectievelijk 26% (panel) heeft wel eens gebruik gemaakt van één van deze vormen van vrijwilligersondersteuning.

Zo'n 26% kent geen van de genoemde vormen van ondersteuning.

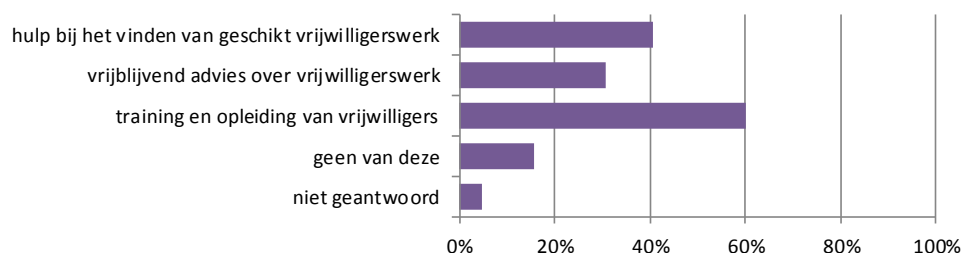
figuur 3-8 bekendheid en gebruik van soorten vrijwilligersondersteuning (open peiling - meer antwoorden mogelijk, n = 165)

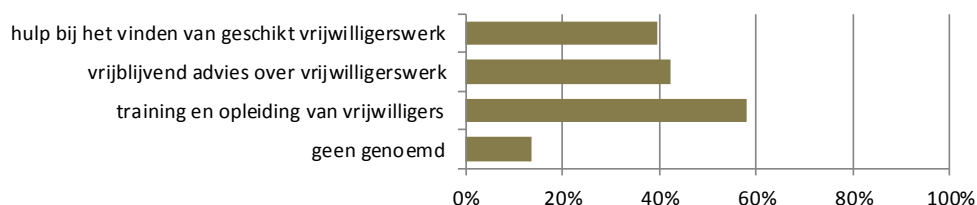
figuur 3-9 bekendheid en gebruik van soorten vrijwilligersondersteuning (panelonderzoek - meer antwoorden mogelijk, n = 247)

belang van vormen van vrijwilligersondersteuning

Naast de vragen naar bekendheid en gebruik is gevraagd naar het belang dat men toekent aan de drie voorgelegde vormen van ondersteuning. Figuur 3-10 en 3-11 laten zien dat men de meeste waarde hecht aan training en opleiding.

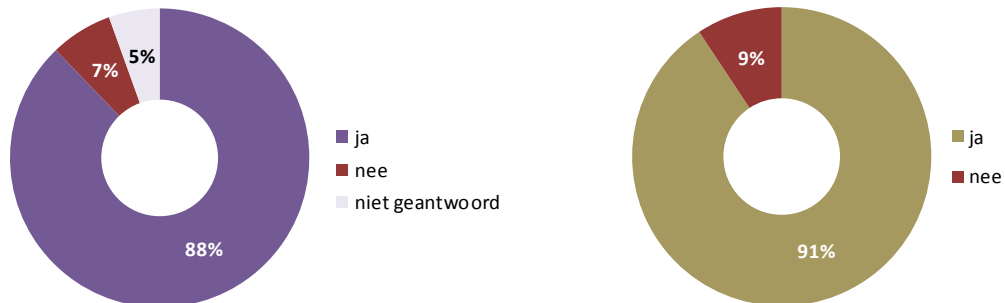
figuur 3-10 volgens de respondenten belangrijke soorten van vrijwilligersondersteuning (open peiling - meer antwoorden mogelijk)

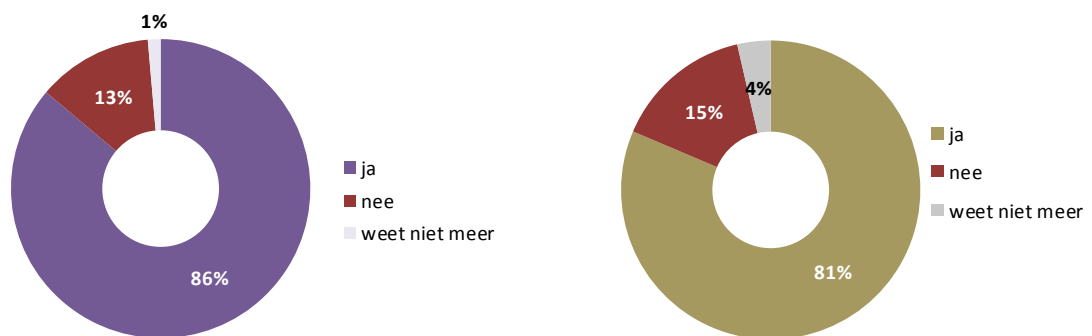
figuur 3-11 volgens de respondenten belangrijke soorten van vrijwilligersondersteuning (panelonderzoek - meer antwoorden mogelijk, n = 247)

vrijwilligerswaardering

Figuur 3-12 toont dat een grote meerderheid van de vrijwilligers het van belang acht dat vrijwilligers wel eens een blijk van waardering krijgen voor hun inzet. Figuur 3-13 toont dat dit ook daadwerkelijk het geval is. Een ruime meerderheid heeft wel eens een blijk van waardering voor zijn of haar inzet ontvangen.

figuur 3-12 belangrijk dat vrijwilligers wel eens een blijk van waardering krijgen voor hun inzet?
a. open peiling (n = 165) b. panelonderzoek (n = 247)

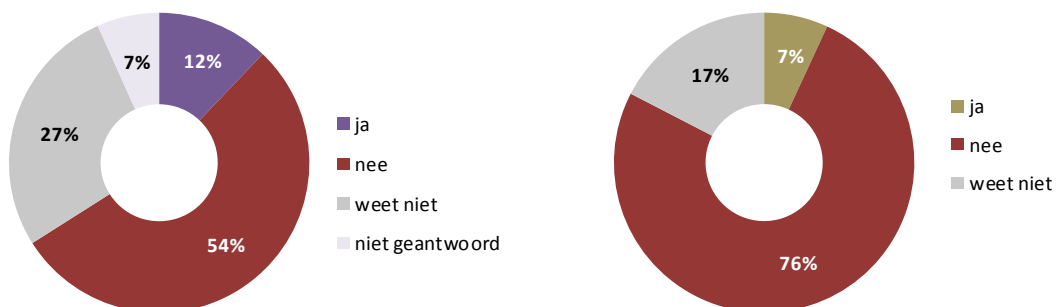

figuur 3-13 zelf wel eens een blijk van waardering voor de inzet als vrijwilliger gekregen?
a. open peiling (n = 165) b. panelonderzoek (n = 247)

behoefte aan andere vormen van vrijwilligersondersteuning

Een relatief kleine groep (12% van de vrijwilligers uit de open peiling, 7% van de vrijwilligers uit het panelonderzoek) geeft te kennen dat zij (individueel) behoefte hebben aan andere vormen van vrijwilligersondersteuning (figuur 3-14). Daarnaast is er een betrekkelijk grote groep van vrijwilligers die niet weten of zij daaraan behoefte hebben.

Op p.63 en p.74 lichten vrijwilligers hun ondersteuningsbehoefte toe. Zaken die enkele keren worden genoemd zijn: het delen van ervaringen (met andere vrijwilligersorganisaties); financiële ondersteuning; wegwijs maken op subsidiegebied.

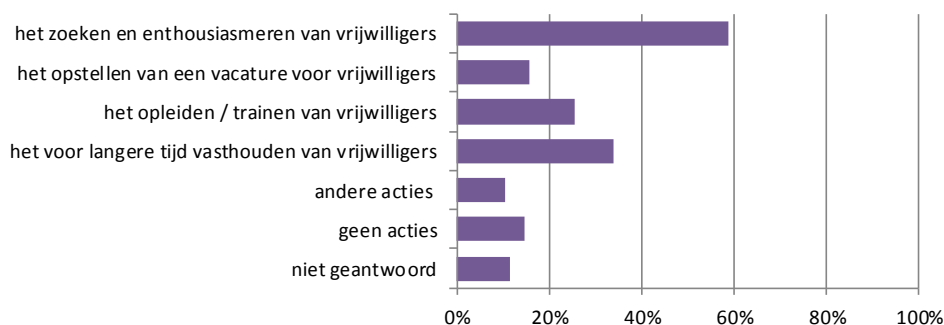

figuur 3-14 behoefte aan andere vrijwilligersondersteuning?
a. open peiling (n = 165) b. panelonderzoek (n = 247)

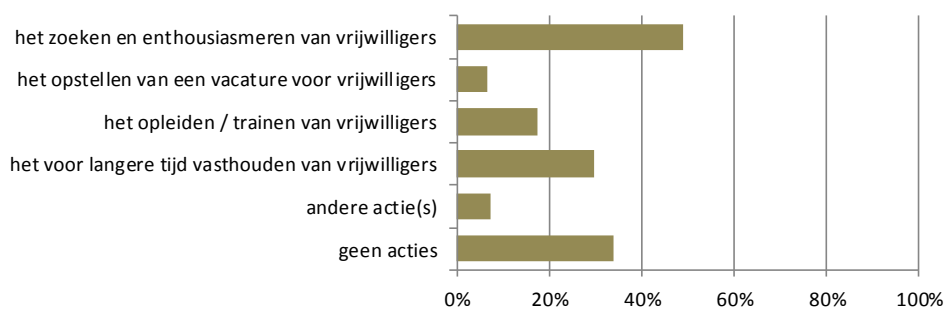
behoefte aan ondersteuning van vrijwilligersorganisaties

In het bovenstaande ging het over de behoefte van de vrijwilliger zelf. Aan hen is ook gevraagd aan te geven bij welke activiteiten de vrijwilligersorganisatie(s) waarvoor zij werken hulp zouden kunnen gebruiken. Figuur 3-15 en 3-16 laten zien wat volgens de respondenten de grootste behoeften zijn. De belangrijkste twee zaken zijn het zoeken, en vervolgens ook het voor langere tijd vasthouden van vrijwilligers.

De toelichtingen bij 'andere acties' (p.64 en p.75) hebben vaak betrekking op financiën.

figuur 3-15 acties waarbij vrijwilligersorganisaties hulp kunnen gebruiken (open peiling - meer antwoorden mogelijk, n = 165)

figuur 3-16 acties waarbij de eigen vrijwilligersorganisaties hulp kunnen gebruiken (panelonderzoek - meer antwoorden mogelijk, n = 247)

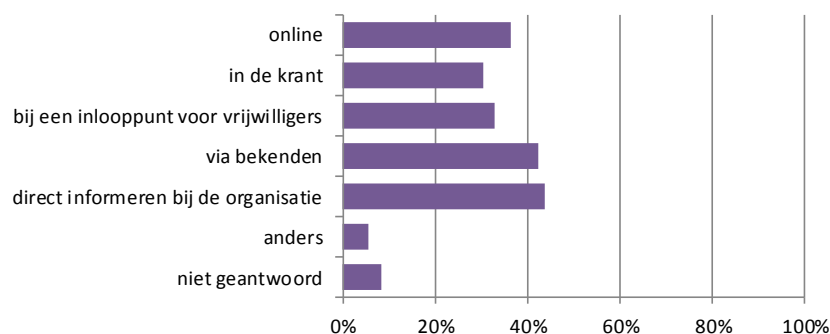
3.6 zoekvoorkeuren

Om potentiële vrijwilligers op de juiste manier te kunnen benaderen is het van belang de zoekvoorkeuren van vrijwilligers, wanneer zij vrijwilligerswerk zoeken, te kennen. De figuren 3-17 en 3-18 geven hierin enig inzicht.

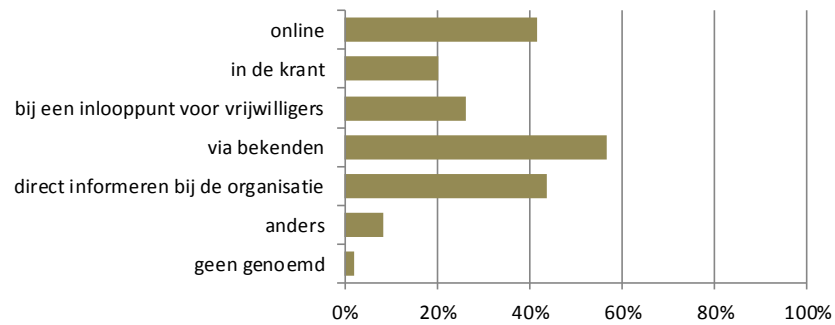
In beide onderzoeken bestaat de top 3 van zoekvoorkeuren uit: het eigen netwerk, direct contact met een vrijwilligersorganisatie en online zoeken.

De krant en een inlooppunt scoren lager, vooral bij het panelonderzoek.

Op p.65 en p.76 staan de andere antwoorden op de vraag naar de zoekvoorkeur.

figuur 3-17 eigen voorkeuren bij zoeken naar vrijwilligerswerk (open peiling - meer antwoorden mogelijk, n = 165)

figuur 3-18 eigen voorkeuren bij zoeken naar vrijwilligerswerk (panelonderzoek - meer antwoorden mogelijk, $n = 247$)

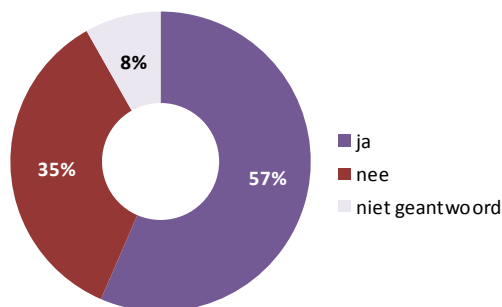
3.7 bekendheid ZoSamen onder vrijwilligers

Alleen aan de respondenten op de open peilingen is de vraag gesteld of zij al eens gehoord hadden van ZoSamen.

Van de respondenten op de peiling naar vrijwilligersondersteuning blijkt ten minste 57% ZoSamen te kennen. 35% kent ZoSamen niet.

Bij de peiling gericht op mantelzorgers (zie § 2.6) is de bekendheid van ZoSamen hoger (70%), en is vooral de onbekendheid lager (14%) dan bij het panel.

Bij vrijwilligers geldt de kanttekening die ook al gemaakt is bij mantelzorgers: de percentages zijn waarschijnlijk geflatteerd, doordat mede via ZoSamen bekendheid is gegeven aan het onderzoek.

figuur 3-19 gehoord van ZoSamen? (open peiling, $n = 170$)

BIJLAGE I vragen open peiling mantelzorgondersteuning

Mantelzorgers zijn mensen die langdurig en onbetaald zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende persoon uit hun omgeving. Dit kan een partner, ouder of kind zijn, maar ook een ander familielid, een vriend of kennis.

1. Bent u actief als mantelzorger?

- ja → vraag 3
- nee

2. Stel: één van uw naaste familieleden of bekenden wordt hulpbehoevend. Als u (een deel van) de mantelzorg op u zou nemen zou dit uiteraard gevolgen hebben voor uw persoonlijke leven.

Wat zou voor u een beletsel kunnen zijn om mantelzorger te worden? (meer antwoorden mogelijk)

- dat mijn gezinsleven / relatie eronder zou lijden
- dat mijn nachtrust eronder zou lijden
- dat mijn gezondheid eronder zou lijden
- dat mijn werk of opleiding eronder zou lijden
- dat mijn huishouden eronder zou lijden
- dat mijn vrijetijdsbesteding eronder zou lijden
- dat ik de vrijheid om mijn tijd in te delen kwijt zou raken
- dat mijn financiële situatie eronder zou lijden
- anders
- weet niet
- niet van toepassing: mijn gezondheidstoestand laat niet toe dat ik mantelzorger word
- niet van toepassing: voor mij is er geen enkel beletsel om mantelzorger te worden

→ vraag 15

**3. Wat voor hulp biedt u als mantelzorger?
(meer antwoorden mogelijk)**

- gezelschap
- hulp bij de administratie
- hulp bij afspraken (maken of meegaan)
- persoonlijke verzorging
- toezicht op medicijngebruik / medische verzorging
- boodschappen / koken / schoonmaken / klusjes
- anders, namelijk: -----

4. Hoeveel uur hulp biedt u als mantelzorger ongeveer?

- ik bied incidenteel hulp
- 1 - 4 uur per week
- 4 - 8 uur per week
- 8 - 12 uur per week
- 12 - 16 uur per week
- 16 - 20 uur per week
- meer dan 20 uur per week

5. Hoe ervaart u de mantelzorg die u verricht?

- als niet belastend
- als enigszins belastend
- als zeer belastend
- als te belastend

uw eventuele toelichting:

6. Welke van de volgende vormen van mantelzorgondersteuning kent u?

- zorgvrijwilliger
- mantelzorgconsulent van ZoSamen
- mantelzorgcafés / - bijeenkomsten
- dementia-app
- parkeervergunning voor mantelzorgers
- respijtzorg (= tijdelijk logeerafres voor de verzorgde)
- geen van deze vormen

7. Welke vormen van mantelzorgondersteuning vindt u belangrijk?

- zorgvrijwilliger
- mantelzorgconsulent van ZoSamen
- mantelzorgcafés / - bijeenkomsten
- dementia-app
- parkeervergunning voor mantelzorgers
- respijtzorg
- geen van deze vormen

8. Van welke vorm(en) van mantelzorgondersteuning die u kent heeft u al eens gebruik gemaakt?

vraagvoorwaarde: één of meer vormen aangevinkt bij vraag 6

☐ zorgvrijwilliger	voorwaarde: item is aangevinkt bij vraag 6
☐ mantelzorgconsulent van ZoSamen	idem
☐ mantelzorgcafés / - bijeenkomsten	idem
☐ dementia-app	idem
☐ parkeervergunning voor mantelzorgers	idem
☐ respijtzorg	idem
☐ geen	

9. Heeft u behoefte aan andere mantelzorgondersteuning?

- nee, daar heb ik geen behoefte aan
- weet niet
- ja, namelijk: -----

10. Kent u de mantelzorgwaardering (€200,= per jaar)?

- ja
- nee

11. Vindt u de mantelzorgwaardering belangrijk?

- ja
- nee

12. Heeft u wel eens gebruik gemaakt van de mantelzorgwaardering?

vraagvoorwaarde: vraag 10 = ja

- ja
- nee
- dat weet ik niet meer

13. Heeft u behoefte aan andere vormen van waardering voor uw inzet als mantelzorger?

- nee
- ja, namelijk: -----

**14. Heeft u aanvullende opmerkingen of suggesties over mantelzorg-
ondersteuning of -waardering?**

15. ZoSamen is er in Zoetermeer voor mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers en voor iedereen die hulp geeft, aanbiedt of vraagt. Had u al eens gehoord van ZoSamen?

- ja
- nee

Tot slot twee vragen over persoonlijke gegevens

16. Bent u een man of een vrouw?

- man
- vrouw
- anders / dat wil ik niet zeggen

17. Wat is uw leeftijd?

- jonger dan 25 jaar
- 25 - 45 jaar
- 45 - 55 jaar
- 55 - 65 jaar
- 65 - 75 jaar
- ouder dan 75 jaar

Hartelijk dank voor het invullen!

Heeft u vragen over dit onderzoek?

Neem dan contact op met de gemeente, tel. 14 079.

BIJLAGE II open peiling mantelzorgondersteuning - resultaten

tabel II-1 *is de respondent actief als mantelzorger? (vraag 1)*

	aantal	procent
ja	185	97,9
nee	4	2,1
totaal respondenten	189	100,0

tabel II-2 *mogelijke beletsels om mantelzorger te worden (vraag 2 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
dat het eigen gezinsleven / relatie eronder zou lijden	2	50,0
dat de eigen nachtrust eronder zou lijden	1	25,0
dat de eigen gezondheid eronder zou lijden	-	-
dat het werk of de opleiding eronder zou lijden	1	25,0
dat het eigen huishouden eronder zou lijden	-	-
dat de eigen vrijetijdsbesteding eronder zou lijden	1	25,0
dat men de vrijheid om zijn/haar tijd in te delen kwijt zou raken	-	-
dat de eigen financiële situatie eronder zou lijden	1	25,0
anders	1	25,0
weet niet	-	-
nvt: de eigen gezondheid laat dat niet toe	1	25,0
nvt: er is geen beletsel om mantelzorger te worden	1	25,0
totaal niet-mantelzorgers	4	100,0

tabel II-3 *type hulp die men als mantelzorger verleent (vraag 3 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
gezelschap	113	61,1
hulp bij de administratie	97	52,4
hulp bij afspraken (maken of meegaan)	133	71,9
persoonlijke verzorging	99	53,5
toezicht op medicijngebruik / medische verzorging	101	54,6
boodschappen / schoonmaken / koken / klusjes	152	82,2
anders*	28	15,1
totaal mantelzorgers	185	100,0

* andere hulp

- Alles wat voor mijn chronisch zieke zoon nodig is.
- Begeleiding en ondersteuning bij alle dagelijkse zaken
- Begeleiding van mijn autistische echtgenoot, die wel een reguliere baan heeft
- Begeleiding van thuiswonende psychiatrische zoon
- Bieden van structuur, probleemoplossing, ad hoc fysiotherapie etc.
- Buiten zorg op lichamelijk vlak bied je als mantelzorger ook psychische ondersteuning in het proces van ouderdom
- dag-structuur, veel ziekenhuisafspraken etc.
- de was
- echtgenote. Voor bovenstaande wordt 24/7 mijn hulp/begeleiding gevraagd.
- eerste aanspreekpersoon voor andere hulpverleners bij praktische zaken of problemen die ontstaan.
- eten en drinken; opletten dat zij dat doet
- eten geven, wassen, gesprekken met artsen e.d.
- feitelijk alles.
- herinneringen op alles.
- het betreft mijn echtgenote van wie ik de zwaardere huishoudelijke werkzaamheden over moet nemen
- huiswerk, sport,

- informatie verzamelen (over ziekte, hulpmiddelen voor computer/smartphone gebruik, etc.).
- MDO-overleg verpleeghuis, hulp bij voeding en vochtinname, controle processen, geestelijk welbevinden etc. etc. etc.
- stukjes wandelen voor zover dat mogelijk is.
- totale verzorging voor een meervoudige beperkte dochter, die thuiswonend is.
- volledige zorg voor autistisch minder jarig kleinkind gedurende 3,5 dag in de week
- wassen en aanschaffen van kleding, regelmatige gesprekken met contactpersoon in het verpleeghuis, kopen van benodigde dingen
- wassen, strijken, bedden opmaken.
- zorg - meerdere dagen in de week - voor een kind met o.a. ADHD en meer, en de zorg voor een echtgenoot met alcoholverslaving en Asperger-gedrag.
- zorg voor drie kinderen en zieke vrouw
- zorg voor kleinkind met ADHD en ander probleem. (Alleenstaande moeder) van 7 dagen naar 5 dagen, naar 3, en nu minstens 8 uur en meer per week buiten de schoolvakanties, dan meer (bijna alle dagen).
- zorg voor mijn vrouw, zijn bijna zestig jaar getrouwd. Zorg met veel liefde en geduld voor haar.

tabel II-4 *schatting van het aantal uren hulp (vraag 4)*

	aantal	procent	procent (geldig)
biedt incidenteel hulp	6	3,2	3,2
1 - 4 uur per week	6	3,2	3,2
4 - 8 uur per week	16	8,5	8,6
8 - 12 uur per week	36	19,0	19,5
12 - 16 uur per week	18	9,5	9,7
16 - 20 uur per week	18	9,5	9,7
meer dan 20 uur per week	80	42,3	43,2
niet geantwoord	5	2,6	2,7
subtotaal (mantelzorgers)	185	97,9	100,0
niet van toepassing	4	2,1	
totaal	189	100,0	

tabel II-5 *ervaren zorgzwaarte (vraag 5)*

	aantal	procent	procent (geldig)
niet belastend	28	14,8	15,1
enigszins belastend	92	48,7	49,7
zeer belastend	43	22,8	23,2
te belastend	11	5,8	5,9
niet geantwoord	11	5,8	5,9
subtotaal (mantelzorgers)	185	97,9	100,0
niet van toepassing	4	2,1	
totaal	189	100,0	

zorgzwaarte - toelichtingen bij het antwoord "niet belastend"

- doe dit uit liefde voor mijn vrouw
- het aantal uren is afhankelijk van de gezondheid van mijn vrouw. Dit kan fluctueren en dus de ene keer als niet belastend terwijl de andere week enigszins belastend omdat ik zelf ook nog een vrij drukke baan hebt.
- het is erin geslopen en houd rekening met mijn persoonlijke dagelijkse planning
- het is mijn dochter die ik bij sta. Zij is vaak erg onzeker en heeft de hulp van mij nodig ,dat doe ik met plezier voor haar.
- het is mijn echtgenote
- je deelt al lang lief en leed in voor en tegenspoed
- omdat ik het doe voor iemand waar ik van hou
- situatie is dat ik zonder werk zit en afhankelijk ben van een uitkering. V.w.b. tijd vrijmaken is dit niet belastend.
- we wonen samen.
- we zijn 53 jaar getrouwd, als het even niet mee zit, gaan we er samen mee verder! mijn vrouw verblijft in een verpleeghuis.

zorgzwaarte - toelichtingen bij het antwoord "enigszins belastend"

- belastend in de zin dat het moeilijk is te zien dat je moeders geestelijke gezondheid achteruit gaat.
- ben zelf ook ruim 80 jaar
- dat verschilt wel eens. Soms is het veel te druk
- eigen werk en eigen (puber)kinderen daarbij mantelzorg voor hoogbejaarde moeder is zwaar.
- emotioneel is het soms erg belastend.
- enigszins belastend betekent voor mij dat ik nagenoeg zeer weinig tot geen tijd meer heb voor eigen hobby's. Maar omdat het hier mijn echtgenote betreft voelt het voor mij als een logische hulp.
- er zitten maar 24 uur in een dag. Soms is het lastig alle taken te combineren. Zoals werk, gezin, mantelzorg.
- het enige wat belastend is dat ik vanwege de ziekte van mijn vrouw een 0 uren arbeidscontract heb en gemiddeld 2 dagen per week opdrachten ontvang, we verder geen uitkeringen hebben en daarmee samen een beperkt fiscaal inkomen hebben. Gelukkig hebben wij een appeltje voor de dorst waar we gebruik van kunnen maken als het moet, maar toch het is oppassen geblazen.
- het gaat hier zowel om mijn man als mijn zoon.
- het gaat om mijn vrouw, dus in feite vanzelfsprekende zorg. Natuurlijk is dat belastend maar wel te hanteren.
- het is belastend, maar daar ik het voor mijn vrouw gelukkig nog kan doen, is het voor mij zeker minder belastend.
- het is mijn zoon. Je doet het met liefde
- het is niet zozeer de zorg die belastend is maar alle randzorg die erbij komt gesprekken met instanties en school ,jeugdzorg e.d.
- ik ben mantelzorger voor mijn partner en naast mijn werk is ook het huishouden en alles wat dat inhoudt voor mij.
- ik ben mantelzorger voor onze beide kinderen. oudste van 12 met pdd nos en jongste add en hoogbegaafd. Alle afspraken bij specialisten, speciaal onderwijs, onbegrip, onkunde bij anderen en dit 24/7. ik houd zielsveel van mijn kids, doe het graag, maar is best vermoeiend zo nu en dan
- ik ben zelf afgekeurd en zit volledig in de wao i.v.m. diverse hernia-operaties waardoor de zware dingen voor mij lichamelijk zeer belastend zijn
- ik doe het met alle liefde voor mijn partner
- ik doe het voor mijn echtgenote dus daar heb ik het graag voor over
- ik [naam] ben blij gezien mijn leeftijd dat ik mijn vrouw nog op alle mogelijke manieren bij kan staan
- ik snap niet altijd de ernst van de ziekte.
- ik vind dit moeilijk te zeggen. Je bent partners. Vaak gaat het in goede harmonie, soms ook niet.
- ik vind het vaak moeilijk om, wanneer mijn partner voor wie ik mantelzorger ben, iedere keer hetzelfde uit te moeten leggen totdat bij haar 'de munt valt'.
- je hebt geen eigen leven meer, alles draait om de mantelzorg voor je familie. ik durf niet op vakantie te gaan bv.
- laat ik het zo omschrijven ...belasting ligt op het vlak dat je constant in de zorgsituatie zit. Tevens de zwaarte dat het proces van ouderdom met zich meebrengt.. toch steeds geconfronteerd worden met het moment van afscheid nemen...hierin ook de ouder bijstaan. En eventueel eigen fysieke onvermogen opzij zetten om er te zijn voor de ander. Maar daar tegenover staat dat ik blij ben dat ik het kan doen voor mijn moeder! Voor mijn vader was de situatie anders en was hij (door opname in een verpleeghuis) afhankelijk van anderen. Gezien de ervaringen met zowel verpleeghuiszorg , huishoudelijke hulp en thuiszorg... geven wij onze voorkeur om het voorlopig zonder hulp van anderen te doen. Gezien we ervaren hebben, dat het met hulp niet minder zwaar is en het zelfs tot meer onrust leidt. Helaas!
- mantelzorg doe ik met liefde, maar soms voelt de verantwoordelijkheid die ik heb wel zwaar.
- met name de mentale belasting.
- met uitgaan, altijd rekening houden met rolstoeltoegankelijk (invalidetoilet in de buurt). Rolstoel in en uit auto tillen. Ben kostwinnaar, werk 36 uur per week.
- mijn partner was eerst mijn mantelzorger en nu ben ik het, ondanks mijn eigen fysieke omstandigheden.
- mijn vrouw is al jaren chronisch ziek en ik als haar man vindt het dan ook de normaalste zaak dat ik haar help en thuis de werkzaamheden doe. Soms denk ik, ik wil wat meer doen dan alleen zorgen
- omdat ik zelf ook niet al te mobiel ben dus erg vermoeiend. Maar met liefde
- sinds ongeveer 6 jaar verzorg ik mijn vrouw die aan dementie en aan Parkinson lijdt.
- soms is het wat te veel, maar over het algemeen lukt het wel
- wisselend. Vooral het 24uur aanwezig en alert moeten zijn en elke nacht eruit moeten levert wel eens irritatie op

zorgzwaarte - toelichtingen bij het antwoord "zeer belastend"

- 24 uur per dag verantwoordelijk voor het welzijn van een (in deze digitale / technische / overvloedig van duistere wet- en regelgeving voorziene maatschappij) kwetsbare oudere
- al 15 jaar voor 2 ouders op verschillende locaties
- als echtgenoot zorg ik 24 uur per dag voor mijn vrouw. Dat doe ik met liefde, maar het is wel belastend.
- ben zelf ook niet helemaal in orde. Ik moet mijn krachten goed verdelen. Dan is het te doen.
- betreft mijn echtgenote, lichamelijk en geestelijk zwak, vraagt 24 uur per dag zorg. kan niet alleen worden gelaten.
- combi van zorg voor beide ouders (87 en 84), zelf reumapatiënt zijn en een baan hebben valt niet mee.
- door de zorg voor mijn man (met de ziekte Lewy Body) is er geen/weinig tijd meer voor mezelf. Alles komt op mij neer. Huishouden, boodschappen, klussen in huis, sociale contacten, artsenbezoeken, afspraken bijhouden, medicijnen geven, helpen met aan- en uitkleden, wassen. Mijn man wil niemand anders en ik wil hem niet dwingen. Hij zit 1 dag per week op de dagopvang. Mensen die in de zorg werken hebben het zwaar, maar hebben wel vrije dagen en vakantie. Ik heb al 5 jaar geen vakantie gehad en ben 7 dagen in de week bezig.
- door verschil in opvoeding tussen moeder en mij. (moeder met weinig regels en niet consequent naar kind)
- het betreft mantelzorg voor 2 personen, 7 dagen 24 uur per dag
- het hele gezin wordt door mij draaiend gehouden
- hoofdzakelijk emotionele belasting
- ik ben er voor mijn vrouw en zoon en heb het dan ook nog aan mijn hart, maar rustig aan dan gaat het wel. mijn zoon nu 31 jaar kan niet alles wat je normaal moet doen voor de leeftijd van 31 jaar, zo hij blijft lekker thuis wonen zolang ik het aan kan
- ik kan niet langdurig van huis (zie vorige beantwoorde vraag)
- ik zorg voor mijn ex die mij jarenlang geestelijk heeft misbruikt vanwege zijn ziekte. Ik doe dit omdat er niet genoeg hulp komt uit de gemeente en hij geen familie in de buurt heeft.
- ikzelf heb fibromyalgie, er zijn dagen dat ik de zorg niet meer kan als dragen
- Je moet altijd bereikbaar zijn
- mantelzorger zijn veroorzaakt stress, altijd, op een bewuste en onbewuste niveau
- momenteel thuis met een burn-out i.v.m. het regelen om zoon naar svo te krijgen te krijgen. Door de vele veranderingen, organisaties en formulieren en een niet soepel verlopend traject qua formulieren met als druppel niet lopend leerlingenvervoer ben ik nu thuis!
- naast mantelzorger heb ik nog een baan van 32 uur + 8 uur woon / werkverkeer
- vergt veel van mijn uithoudingsvermogen. Door een knieoperatie (nieuwe knie) is dit zeer belastend voor mij
- weinig eigen tijd

zorgzwaarte - toelichtingen bij het antwoord "te belastend"

- als mantelzorger word je door allerlei officiële instanties gezien als een betaalde hulpverlener die inhoudelijke kennis heeft van allerlei zaken en ook deze kan uitvoeren (vooral als ze zelf geen tijd hebben). Als mantelzorger wordt je ook bij artsen aangesproken alsof je ook verpleegkundige bent en wel snapt wat er aan de hand is en er voor jou ook een taak ligt om verpleegactiviteit te doen. Men kijkt vreemd op als je als mantelzorger aangeeft als je die taken niet wil oppakken omdat je daar geen expertise, tijd, ruimte of opleidingen voor hebt.
- dat het om mijn echtgenoot gaat maakt het erg zwaar. Want daarnaast mantelzorg ik ook mijn hoogbejaarde moeder
- dit is wel erg persoonlijk. Anderen doen waarschijnlijk meer maar vinden het toch niet te belastend. Het beïnvloedt mijn hele leven.
- gezien onze leeftijd - ik ben 72 jaar - en mijn man - die is 76 jaar - is hulpbehoevend. Het is voor mij een te grote belasting om 's nachts minimaal 2 x uit bed te moeten gaan om mijn man te helpen met het naar het toilet te gaan. De hele dag door heeft hij hulp nodig o.a. met wassen, het aan- en uitkleden, toiletbezoek e.d. De 1,5 uur huishoudelijke hulp die ik wekelijks via de WMO heb is niet voldoende om gezien mijn eigen gezondheid mijn mantelzorgtaken vol te blijven houden. Extra hulp en de juiste hulpmiddelen voor mijn man zouden mijn taak kunnen verlichten.
- ik ben 24/7 mantelzorger voor mijn man. Hij heeft COPD, hartfalen en de ziekte van Parkinson.
- ik ben zelf gehandicapt en heb eigenlijk al genoeg aan mezelf. Ik zorg al 17 jaar voor mijn moeder en ben op. Mijn moeder woont niet in Zoetermeer dus het heen en weer reizen met de Regiotaxi komt daar nog eens bij.
- ik wil graag meer ontlasting.
- naast een 38 uur werkweek en zelf niet geheel gezond is het erg zwaar

tabel II-6 *bekendheid van vormen van mantelzorgondersteuning (vraag 6 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
zorgvrijwilliger	49	26,5
mantelzorgconsulent van ZoSamen	68	36,8
mantelzorgcafés / - bijeenkomsten	72	38,9
dementia-app	17	9,2
parkeervergunning voor mantelzorgers	42	22,7
respijt zorg	32	17,3
geen van deze vormen	57	30,8
niet geantwoord	20	10,8
totaal mantelzorgers	185	100,0

tabel II-7 *belangrijke vormen van mantelzorgondersteuning (vraag 7 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
zorgvrijwilliger	76	41,1
mantelzorgconsulent van ZoSamen	74	40,0
mantelzorgcafés / - bijeenkomsten	52	28,1
dementia-app	13	7,0
parkeervergunning voor mantelzorgers	52	28,1
respijt zorg	42	22,7
geen van deze vormen	24	13,0
niet geantwoord	23	12,4
totaal mantelzorgers	185	100,0

tabel II-8 *gebruik van vormen van mantelzorgondersteuning (vraag 8 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	pct (absoluut)	pct (per bekende vorm)
zorgvrijwilliger	9	8,3	18% van 49
mantelzorgconsulent van ZoSamen	29	26,9	43% van 68
mantelzorgcafés / - bijeenkomsten	25	23,1	35% van 72
dementia-app	1	,9	6% van 17
parkeervergunning voor mantelzorgers	5	4,6	12% van 42
respijt zorg	2	1,9	6% van 32
geen van deze vormen	50	46,3	
niet geantwoord	2	1,9	
totaal mantelzorgers die vormen van ondersteuning kennen (zie tabel II-6)	108	100,0	

tabel II-9 *behoefte aan andere mantelzorgondersteuning (vraag 9)*

	aantal	procent	procent (geldig)
nee, geen behoefte	65	34,4	35,1
weet niet	68	36,0	36,8
ja (zie hieronder)*	28	14,8	15,1
niet geantwoord	24	12,7	13,0
subtotaal (mantelzorgers)	185	97,9	100,0
niet van toepassing	4	2,1	
totaal	189	100,0	

** behoefte aan andere mantelzorgondersteuning*

- ik vind het fijn zo nu en dan contact te kunnen hebben. Ik zou ook graag iemand willen kennen die met mij de zorg van m'n kleinzoon kan delen. Mijn echtgenoot kan en mag dat niet. Dat zou kindermishandeling zijn en toch gebeurt het zo nu en dan al ik niet kan. 2, soms 3 avonden in de week past hij op als het kleinkind slaapt. Ik moet hem in bed leggen anders slaapt het kind pas om half 10 met kleding aan enz. Maar overdag is hij zeer vermoeiend. Dan komt de zorg op mij neer. maandags, donderdags, vrijdag en in de vakanties alle dagen. Soms na 15 uur op di en wo- is de moeder aanwezig.
- één meldpunt waar je kenbaar kan maken dat je mantelzorger bent en dat je dan officieel bekend bent als mantelzorger Vanuit zo'n meldpunt verder geholpen wordt op ondersteunende hulp via gemeente en ook serieus genomen wordt.
- begeleid zelfstandig wonen voor de desbetreffende persoon.
- begeleiding
- de weg leren kennen in de wirwar van de diverse organisaties en hulpaanvragen
- een mantelzorgmaatje middels Mantel Match
- een soort secretaresse die administratie archiveert etc.
- er zou meer ondersteuning kunnen zijn voor diegene die mantelzorger zijn van haar/zijn kind onder de 21 jaar. veelal gaan alle bijeenkomsten over ouderen. ook bij het mantelzorgcompliment van de gemeente Zoetermeer. heel leuk dat ze zon middag organiseren als blijk van waardering, maar het gaat alleen maar over de mantelzorgers die voor ouderen zorgen. ook de hele middag word daar op afgestemd (ik hoef niet zo nodig liedjes van toen te zingen die mijn oma zong)
- financieel i.v.m. gebruik van auto etc. om de kosten te dekken.
- het omgaan met de emotionele kant van de ondersteuning.
- huishoudelijk, schoonhouden huis
- huishoudelijke hulp, doormijn eigen ziekte kan ik ons huis niet meer goed schoonhouden
- huishoudelijke hulp, schoon houden van ons huis
- huishoudelijke hulp, verzorging voor mijn man.
- huishoudelijke hulp, zoals dat voorheen geregeld was. Dat geeft praktische ondersteuning waardoor de rest makkelijker te doen is.
- iemand die voor een gezin alle rompslomp wegneemt van het jaarlijks invullen van formulieren en die de weg weet in deze wirwar van regels, zodat ouders zich met de zorg van het kind bezig kunnen houden i.p.v. alle regeltjes en formulierenstress die er jaarlijks bij komt kijken
- iets voor jonge mantelzorgers, boven de 18 tot 30?
- ik had vooral in het begin hulp nodig toen ik mantelzorg met fulltime werken en zorg voor een jong kind moest combineren. Toen moest ik alles zelf uitzoeken. Ik denk dat een informatiepunt waar mantelzorgspecialisten (dus geen vrijwilligers) mantelzorgers echt kunnen helpen met verwijzing naar de juiste informatie en instanties heel nuttig zou zijn. In zo'n geval moeten alle huisartsen informatie over deze dienst ook krijgen zodat ze beginnende mantelzorgers op weg kunnen helpen.
- ik heb gebruik gemaakt van de dienstenvouchers. Daar was ik zeer blij mee, ik zou graag willen dat die weer terug kwamen
- ik ken hier nog te weinig vormen in.
- in de vorm van DIRECTE verwijzing en HULP naar de JUISTE instanties in het ondoorzichtige aanbod van recht/hulp en bijstand zodat je niet zelf steeds de verkeerde weg inslaat die uiteindelijk weer doodloopt omdat je vraag toch uiteindelijk net weer bij een andere instantie thuis blijkt te horen. Zoveel tijd verspild die toch al zo schaars is als je mantelzorger bent. (kastje naar de muur)
- incidentele oppas voor mijn zorg-intensieve kind
- lotgenotencontact. Echter, op de dinsdagen dat die bijeenkomsten gepland staan, ben ik niet in de gelegenheid te komen
- mijn huis wordt te duur en eigenlijk zou ik (rolstoel-gebonden) moeten verhuizen. Heb al overleg gehad met de WMO maar krijg dan geen aanpassingen meer in huis. Bovendien moet ik dit huis op eigen kosten in de oude staat terug brengen. Een verhuizing is te belastend met ook nog de zorg voor mijn moeder. Ik heb geen familie. En in een onaangepast huis red ik het al helemaal niet. De gemeente doet niets voor me.
- ondersteuning voor inwonende zoon met psychiatrische stoornis
- soms zit ik met schuldgevoelens en zou daar telefonisch met iemand over willen praten. Hoewel ik daar ook weer moeite mee zou hebben. Een vertrouwenspersoon voor de mantelzorger of zoiets?
- verlichting in eigen huishouden
- voorheen hadden we de dienstenvouchers, het is erg jammer dat dit niet meer bestaat. De dienstenvouchers zorgden er voor dat de mantelzorger meer tijd voor de verzorgde en zichzelf had.

tabel II-10 bekendheid mantelzorgwaardering (€ 200,=) (vraag 10)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	145	76,7	78,4
nee	15	7,9	8,1
niet geantwoord	25	13,2	13,5
subtotaal (mantelzorgers)	185	97,9	100,0
niet van toepassing	4	2,1	
totaal	189	100,0	

tabel II-11 vindt men mantelzorgwaardering belangrijk? (vraag 11)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	144	76,2	77,8
nee	16	8,5	8,6
niet geantwoord	25	13,2	13,5
subtotaal (mantelzorgers)	185	97,9	100,0
niet van toepassing	4	2,1	
totaal	189	100,0	

tabel II-12 gebruik gemaakt van mantelzorgwaardering? (vraag 12)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	111	58,7	76,6
nee	34	18,0	23,4
weet niet meer	-	-	-
subtotaal (kent mantelzorgwaardering)	145	76,7	100,0
niet van toepassing	44	23,3	
totaal	189	100,0	

tabel II-13 behoefte aan andere waardering voor de inzet als mantelzorger (vraag 13)

	aantal	procent	procent (geldig)
nee	120	63,5	64,9
ja (zie hieronder) *	38	20,1	20,5
niet geantwoord	27	14,3	14,6
subtotaal (mantelzorgers)	185	97,9	100,0
niet van toepassing	4	2,1	
totaal	189	100,0	

* behoefte aan andere vormen van waardering

- activiteitenkorting op speelparken en dierentuin.
- als ik aangeef dat het mij te zwaar wordt en een beroep doe op de gemeente zijn ze niet thuis en de wmo-consulenten zijn zeer onprofessioneel. Zelfs door simpele aanpassingen in huis wordt niets mee gedaan, ronduit vind ik het een aanfluiting, de wmo-consulenten die je een verslag sturen met alleen maar fouten erin en als je daar over belt komen ze nog even langs om het te veranderen maar dan niet met een nieuw verslag te maken nee gewoon in het oude verslag dingen door strepen
- Als je voor drie familieleden 19 jaar lang de mantelzorg doet (inmiddels nog maar 2, i.v.m. overlijden) heb je gewoon een 2e FT functie, als je dan ook nog arbeidsongeschikt raakt door fysieke achteruitgang omdat je altijd zwaar werk heb gedaan, is het een hard gelag dat je dan na 28 jaar werken en 2 jaar ziekte wet je moet melden bij de afdeling WZI voor bijstand omdat je met je IVA-inkomsten ver onder het sociaal minimum uitkomt. - Bedankt hé - voel me een soort van 'samenleving-uitnemende' kut-burger doordat ik nu een uitkering heb. ik ben dan ook voorstander van een basisinkomen.
- bedank dagdeel.
- begrip en aandacht voor de verlener van zorg
- dat er meer professionele zorg is, met meer kennis.

- - dat het kind z.s.m. naar de therapeutische naschoolse zorg kan, waar wel toestemming voor is.
- - dat er naschoolse opvang is voor hem.
- de huishoudelijke hulp die was een fantastische ondersteuning. Stuitend dat deze voorziening (voor een deel betaald door de gemeente Zoetermeer) nu niet meer bestaat. Nog stuitender dat dit niet meegedeeld is tijdens de "gezellige" mantelzorg middag met high tea in de Sniep vorig jaar. De verantwoordelijk wethouder was daarbij aanwezig, ze had de doelgroep bij de hand om dit te vertellen, maar men moest dit ongeveer een week later per post vernemen. Echt beschamend!
- dienstenvoucher t.b.v. huishoudelijke hulp!
- emotionele ondersteuning.
- extra hulp in dagelijkse zaken, tuin, huishouden, etc
- hogere waardering
- hulp in de huishouding.
- ik weet het eigenlijk niet want dit is voor mij de eerste keer dat ik mij aan heb gemeld als mantelzorger. Mijn partner is al jaren ziek en ik heb altijd gedacht (en vind dat nog) dat het hoort bij "goede tijden en slechte tijden".
- ik zorg intensief voor mijn man, die vergevorderde Parkinson heeft. Dit wel met behulp van twee keer per dag thuiszorg. De gemeente heeft dus geen kosten voor verpleeghuiszorg. Eigen bijdrage voor het gebruik van een tillift en rijdende badkamerstoel zijn voor mijn kosten. Begrijp mij goed: ik zou het op dit moment nog niet anders willen, maar 200 euro per jaar is dan wel karig.
- ik zou graag extra hulp willen omdat ik zelf fulltime werk
- ik zou het erg op prijs stellen als de dienstenvouchers weer in het pakket zouden komen.
- ja, het vereenvoudigen van de wet- en regelgeving. Je bent als mantelzorger heel veel tijd kwijt aan regeltjes. Ook een grotere vergoeding van de ritten via de Regiotaxi. Door een beperkte hoeveelheid ritten wordt er weer een beroep gedaan op de mantelzorger. € 4,80 per rit-zone is niet in verhouding tot het OV. Eigen vervoer is dan weer voordeliger. Verder is de RMC zeer slecht bereikbaar en ben je heel veel onnodige tijd kwijt met ritten boeken of wijzigen. Waarom kan dit niet online?
- ja: nog iets meer waardering.
- 'klusbonnen' die je kan gebruiken om een klus voor jezelf of die persoon voor wie je zorgt te betalen.
- korting bij aanschaf van medische hulpmiddelen. Invoeren van dienstenvouchers voor huishoudelijke hulp aan huis.
- kortingkaart
- makkelijker met iemand in gesprek gaan als je het moeilijk hebt
- mantelzorgcafé, praten over de te geven mantelzorg
- meer huishoudelijke hulp. Eigenlijk zoals het was met de oude indicatie
- mensen die mij helpen met klusjes in huis.
- met de kerst een leuk bloemetje of een flesje wijn. Gewoon een aardige attentie.
- onkostenvergoeding. benzinekosten / openbaar vervoer
- soms begrip voor de situatie.
- van verplegend personeel en familie
- voorlopig vind ik de financiële waardering op zijn plaats. Kan in de toekomst wellicht verhoogd worden. Dan kan ik met deze financiële ondersteuning iets meer voor mezelf gaan doen.
- wat er mogelijk is qua aanpassingen en mobiliteit
- zie het hele voorgaande verhaal van directe hulp en verwijzing bij voorgaande vraag.
- zit momenteel in de WW dus vandaar dat ik (38) als kleinzoon mantelzorg kan verlenen aan mijn opa (93). Echter daar ik mijn hypotheek grotendeels heb afgelost kom ik na mijn WW-periode niet in aanmerking voor bijstand (eerst eigen huis opeten). Ik moet dus aan het werk en het UWV pusht hierin ook. Hetgeen niet erg is maar verlening van mantelzorg komt dus zeer zeker niet op de eerste plaats in Nederland, om maar niet te spreken over de kosten die Nederland gaat maken wanneer ik door werk stop met mantelzorg. Meer waardering en specifieke benadering zou de schatkist ook heel wat geld besparen.
- zoals de dag van de mantelzorg dat het toch een blijk van waardering is voor wat een mantelzorger vrijwillig doet. Iedereen heeft behoefte soms aan een complimentje op zijn tijd!
- zoals hiervoor al beschreven. meer waardering voor de ouders die mantelzorger zijn voor hun kind onder de 21. wij komen door (gelukkig) het inkomen van mijn man en onze inzet om onze kinderen zo zelfstandig mogelijk te laten worden nergens voor in aanmerking (dubbele kinderbijslag, zorgtoeslag etc.) ik ben bewust gestopt met werken omdat geen enkele baas je wilt hebben als je drie tot vier keer per week vrij moet nemen om met 1 van je kinderen naar een specialist te gaan.
- zorgen dat ik woonkosten toeslag krijg zodat ik niet de extra belasting van een verhuizing voor mijn kiezen krijg.
- zou een soort van kerstpakket als verrassing erg waarderen je krijgt dat bij een baas tenslotte ook. Ik zie dit als erkenning voor de diensten die jij hebt geleverd.

aanvullende opmerkingen / suggesties m.b.t. mantelzorgondersteuning en -waardering (vraag 14)

- blijf ze ondersteunen want we kunnen niet zonder
- daar moet ik over nadenken, dus op dit moment heb ik geen suggesties. Stel dat ik een of meerdere ideeën heb, dan wil ik graag weten waar ik dit kan delen.
- de voorzieningen voor mantelzorg, bijv. vergoeding, moet meer bekend gemaakt worden en de voorzieningen voor de hulpbehoevende persoon, waar hij/zij gebruik van kan maken.
- die mantelzorgvergoeding, moet ik die aanvragen?
- een maandelijks ontvangen van het blad "de mantelverzorger centraal " zou ik zeer op prijs stellen.
- een tijdje gebruik gemaakt van de huishoudelijke hulp voucher. (1x per 14 dagen 2 uur hulp in de huishouding tegen een kleine bijdrage). Dat was een waardevolle ondersteuning, passend bij mijn situatie.
- er is een grote variatie in soorten mantelzorg. Daarom is ook hier maatwerk belangrijk.
- er worden allerlei ondersteuning aan geboden en dit kost veel geld, echter in veel gevallen wordt te weinig gekeken naar welke zaken hij geregeld wil zien. Dat is niet altijd ondersteuning van diverse organisaties die werk willen houden en van alles aanbieden. Dat weer wat vraagt van de mantelzorger dat dan weer tijd en energie vraagt en achteraf niet bijdraagt. Maak een mantelzorger gelukkig, geef ze een budget en vraag hiervoor de declaraties voor terug. Zo simpel is het en kost achteraf veel minder geld. Als een mantelzorger voor iemand kan zorgen kan hij de rest ook wel zelf regelen. En één aanspreekpunt bij de gemeente is voldoende, waarbij ik nog even wil vermelden dat wisselend personeel ook niet werkt omdat niemand zit te wachten om wéér zijn verhalen te moeten vertellen van zijn situatie.
- geen bijeenkomsten plannen op de avond of onder etenstijd dan moet ik namelijk als mantelzorger aanwezig zijn
- geen opmerking daarover; ik zorg met veel liefde voor mijn man die lijdt aan reuma
- GGZ-instellingen zouden contact moeten zoeken met de WMO om samen op zoek te gaan naar vrijwilligers die gezinnen kunnen ondersteunen met thuiswonende volwassen zonen / dochters met een psychiatrische stoornis.
- helaas kan ik 1 november niet aanwezig zijn en wens jullie veel plezier!
- het compliment mag best iets meer worden.
- het is een goed initiatief. Ga zo door !! In werkelijkheid is dit bedrag niet afdoende, maar het is meer dan niets.....
- het is heerlijk om in de donkere winter iets extra's te hebben om zelf te besteden aan bijv. een e-book dat ik graag wil bewaren om vaak te lezen.
- - het is jammer dat het lijkt dat er weinig mantelzorgers op de open ochtenden / middagen (kunnen?) komen. In Meerzicht is het er al niet meer, helaas.
- Zelf ben ik ook niet altijd in de gelegenheid (o.a. vanwege de zorg voor een kleinkind.)
- En misschien omdat iedere mantelzorger een ander soort zorg verleent en het moeilijk is aansluiting te vinden?- Een persoonlijk gesprek zo nu en dan met de mantelzorgconsulent vind ik waardevol. Daar maak ik gebruik van.
- het lijkt mij heerlijk voor een mantelzorger als die iets leuks voor zichzelf kan doen.
- het voelt goed dat er ondersteuning is.
- hoewel mijn partner steeds verder achteruit gaat, doe ik de verzorging nog het liefst zelf en dat vindt hij zelf ook het prettigst. Misschien verandert de situatie in de toekomst en zal ik er dan anders over denken.
- hulp moet m.i. vooral praktisch van aard zijn. Dan ontlast het.
Mantelzorgcafés en dergelijke vind ik niets toevoegen. Want ook dat kost weer tijd.
- ik hoop dat de hulp in de huishouding weer opgenomen wordt in het pakket van mantelzorgondersteuning.
- ik ken de wegen heel slecht hierin.
- ik neem mijn hoed af voor iedereen die mantelzorger is.
- k spreek af en toe mensen uit mijn omgeving over mijn problemen (kinderen, kerk). Ze kennen ons en zijn af en toe een noodzakelijke praatpaal.
- ik verzorg mijn vrouw en dat gaat goed; heb hier gelukkig (nog) geen hulp bij nodig
- ik vind het een plicht je in te zetten voor je naaste of medemens en daar hoeft dan in principe niets tegenover te staan maar het is wel een heel mooi gebaar dat men er een kleine beloning voor ontvangt
- ik vind het goed zo. dat gemeente erkenning geeft en daarin ondersteunt doet goed.
- Ik vind het van groot belang dat de gemeente in gesprek blijft met de mantelzorgers en een organisatie als ZoSamen (/2BeCool) om te weten wat er speelt en dat er daadwerkelijk op behoeften kan worden ingespeeld.
- ik wist niet van het bestaan van een waardering af....
- ik zelf gebruik waardering voor een dalurenkaart NS met keuzedagen. Dan kan ik zeker 7 dagen per jaar er even tussenuit. Dat heb ik nodig.
- luister naar de mantelzorgers zelf, wat hen écht lucht geeft en investeer daar in als gemeente
- luisteren naar de mantelzorgers zeker als ze zelf aangeven dat het te zwaar wordt . wat zeg het wmo dan gaat u toch minder werken hoe stom is dat
- mantelzorg is in deze tijd belangrijk omdat onze regering met hun beloftes toch niks waar maken. Hierdoor komt alle zorg toe op de mantelzorgers.
- mantelzorg zou (in enige mate) gelijk moeten staan aan betaalde arbeid. Is in redelijkheid niet te doen naast een volledige werkweek.

- mantelzorgondersteuning is gebonden aan de gemeente waar men woont. Ik ben ook mantelzorger voor een tante die in Deventer woont. Ik maak daarvoor aanzienlijke (reis)kosten, maar daarvoor is niets geregeld omdat ik dus in Zoetermeer woon. Via belastingaftrek is ook niets (meer) van de kosten terug te krijgen, terwijl mantelzorg wél wordt gepropageerd door de overheid!
- mijn moeder woont in een andere gemeente en dan krijg ik dus niks. Bovendien maak ik niet genoeg uren alhoewel de uren die ik maak voor mij extra belastend zijn i.v.m. mijn handicap. Vervoerskosten komen ook op mijn, toch al karige, budget.
- mijn vrouw en ik zijn beide mantelzorger voor mijn kleindochter. Komen wij beide in aanmerking voor een mantelzorgwaardering? Wij hebben dit aangevraagd maar tot nu toe krijg alleen ikzelf e-mails van jullie.
Nu was mijn vrouw ook mantelzorger voor haar moeder maar die is helaas in januari overleden en daar kreeg mijn vrouw geen mantelzorgwaardering voor want die woonde in Den Haag toen en heeft slechts 1 maand in Zoetermeer gewoond, Mijn vrouw was wel als mantelzorger geregistreerd bij ZoSamen!
- nee, af en toe een luisterend oor.
- nee, het gaat zo best wel. Als ik ondersteuning zou willen hebben kan ik niet bij mijn moeder zijn en dat vind ik dan weer vervelend. Dat is net zo als een mantelzorg café
- niet langer de mantelzorgwaardering op 31 december te storten op de rekening van de mantelzorger. peildatum belastingen is 1 januari en hierdoor krijg je geen automatische kwijtschelding van gemeente belasting of het hoogheemraadschap (BH heeft dan namelijk wel eigen vermogen van €200) en kan dus dan 104x en kopij maken om weer aan te tonen dat dit niet het geval is door deze betaling.
- op dit moment geen opmerkingen of suggesties. Dankzij de Vierstroom goede hulpverlening
- toen mijn vader nog thuis woonde, liep ik vooral tegen de bureaucratie aan van de verschillende loketten, zoals de WMO. Altijd hetzelfde standaardantwoord met een formulier over keukentafelgesprekken, gebrek aan kennis van de regels bij de gemeenteambtenaren van het loket WMO, etc. Zolang je nog thuis woont heb je met een wirwar van regels te maken (WMO, Zorgverzekeringswet etc.) en men heeft de neiging mensen van het kastje naar de muur te sturen. Waar ik nu vooral last van heb is de slechte (financiële) organisatie van aanbieders van o.m. huishoudelijke hulp aan mijn moeder en met de gebrekkige organisatie van het verpleeghuis van mijn vader.
- veel mensen zijn in de veronderstelling dat mantelzorg een soort verplichting/vrienden dienst is. Ze hebben vaak geen benul dat het best zwaar kan zijn, omdat mantelverzorgers nou eenmaal over het algemeen geen verplegers zijn. Ikzelf maak aan de lijve mee hoe mijn opa langzaam dementeert. Mentaal is dit echt niet voor iedereen weggelegd, het begrip mantelzorg mag best nog meer onder de loep genomen worden door tv spots/radio krant etc. Nederland vergrijsd en er is gewoon dikke behoefte aan thuiszorg/mantelzorgers want iedereen woont nou eenmaal zo lang mogelijk thuis.
- voor zwaardere taken hulp van een dochter. Ongeveer zes jaar geleden een aantal malen Alzheimercafé bezocht, voldoende kennis opgedaan. Incidentele contacten met casemanager.
- waarom nu vragen hoe het gaat en aan de andere kant de zorg minimaliseren?
- wanneer het nodig is als mantelzorger je weet waar je terecht kan.
- wat belastend is voor de één, hoeft voor een ander helemaal niet belastend te zijn. Vaak vinden degenen voor wie je mantelzorger bent, zelf helemaal niet dat ze hulp nodig hebben. Dit komt door hun geestelijke of fysieke situatie, maar dát is wel lastig voor de mantelzorger.
- we zien graag meer mogelijkheden voor zorgvakanties
- wie weet binnen de gemeente/overheid welke burgers mantelzorgers zijn? en als je officieel bekend bent bij de gemeente als mantelzorger dat men weet wat er binnen je mogelijkheid ligt om ook verantwoord mantelzorger te zijn. Ik heb de indruk dat er maar wat aan 'gemantelzorgd' wordt zonder enige vorm van kennis of wat dat ook. Ik heb de indruk dat er maar wat aan gemodderd wordt.
- wij hopen dat wij het zo als echtpaar als 60 plussers nog een poos vol kunnen houden en ik op deze wijze mantelzorg kan blijven bieden. Gemiddeld werk ik nu 15 uur per week. Tot nu toe heb ik nog geen uitkering aangevraagd, maar dat zal binnenkort wel noodzakelijk zijn. In ieder geval helpt de € 200,00 waardering wel die ik mag ontvangen.
- zie vorige opmerking (2x)
- zo doorgaan met uw mantelzorgondersteuning.
- Zorg voor betere en regelmatige maaltijden voor ouderen. Bijvoorbeeld in meerdere wijken een plek waar ouderen gezamenlijk een warme maaltijd kunnen gebruiken voor een schappelijke prijs. Het is een geruststellende gedachte dat ouderen hierdoor meer onder de mensen komen en gelijktijdig gezonder zullen eten. In de wijk Rokkeveen (2719) bijvoorbeeld staat al geruime tijd het voormalige politiebureau aan de Nathaliegang leeg. Dit zou een mooie ruimte zijn om daar een soort van "ouderenrestaurant" te verwezenlijken.

tabel II-14 *gehoord van ZoSamen? (vraag 15)*

	aantal	procent
ja	133	70,4
nee	26	13,8
niet geantwoord	30	15,9
totaal	189	100,0

tabel II-15 *man of vrouw; anders? (vraag 16)*

	aantal	procent
man	65	34,4
vrouw	89	47,1
anders / wil dat niet zeggen	4	2,1
niet geantwoord	31	16,4
totaal	189	100,0

tabel II-16 *leeftijd respondent (vraag 17)*

	aantal	procent
jonger dan 25 jaar	2	1,1
25 - 45 jaar	18	9,5
45 - 55 jaar	23	12,2
55 - 65 jaar	53	28,0
65 - 75 jaar	43	22,8
ouder dan 75 jaar	16	8,5
niet geantwoord	34	18,0
totaal	189	100,0

tabel II-17 *toegang tot de enquête*

	aantal	procent
via de link op ENZO (intranet gemeente Zoetermeer)	12	6,3
via externe kanalen zoals krant en Facebook	177	93,7
totaal	189	100,0

BIJLAGE III panelvragen mantelzorgondersteuning

1 **Mantelzorgers zijn mensen die langdurig en onbetaald zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende persoon uit hun omgeving.**

Bent u actief als mantelzorger?

- ja → vraag 3
 nee

2 **Stel: één van uw naasten wordt hulpbehoevend. Als u de mantelzorg (deels) op u zou nemen zou dit uiteraard gevolgen hebben voor uw persoonlijke leven. Wat zouden voor u beletsels kunnen zijn om mantelzorger te worden?**

- dat mijn gezinsleven / relatie eronder zou lijden
 dat mijn nachtrust eronder zou lijden
 dat mijn gezondheid eronder zou lijden
 dat mijn werk of opleiding eronder zou lijden
 dat mijn huishouden eronder zou lijden
 dat mijn vrijetijdsbesteding eronder zou lijden
 dat ik de vrijheid om mijn tijd in te delen kwijt zou raken
 dat mijn financiële situatie eronder zou lijden
 anders
 weet niet
 n.v.t.: mijn gezondheid laat niet toe dat ik mantelzorger word
 n.v.t.: voor mij is er geen beletsel om mantelzorger te worden

De verdere vragen over mantelzorg zijn voor u niet van toepassing. Als u klikt op VERDER gaat u naar het eind van de vragenlijst.

3 **Wat voor hulp biedt u als mantelzorger? (meer antwoorden mogelijk)**

- gezelschap
 hulp bij de administratie
 hulp bij afspraken (maken of meegaan)
 persoonlijke verzorging
 toezicht op medicijngebruik / medische verzorging
 boodschappen /koken / schoonmaken / klusjes
 anders, namelijk:

4 **Hoeveel uur hulp ongeveer biedt u als mantelzorger?**

- ik bied incidenteel hulp
 1 - 4 uur per week
 4 - 8 uur per week
 8 - 12 uur per week
 12 - 16 uur per week
 16 - 20 uur per week
 meer dan 20 uur per week
 weet niet

5 **Hoe ervaart u de mantelzorg die u verricht?**

- als niet belastend
- als enigszins belastend
- als zeer belastend
- als te belastend

Uw eventuele toelichting:

6 **Welke van de volgende vormen van mantelzorgondersteuning kent u?**

- zorgvrijwilliger
- mantelzorgconsulent van ZoSamen
- mantelzorgcafés en -bijeenkomsten
- dementia-app
- parkeervergunning voor mantelzorgers
- respijtzorg (= tijdelijk logeerafres voor de verzorgde)
- geen van deze vormen

7 **Welke vormen van mantelzorgondersteuning vindt u belangrijk?**

- zorgvrijwilliger
- mantelzorgconsulent van ZoSamen
- mantelzorgcafés en -bijeenkomsten
- dementia-app
- parkeervergunning voor mantelzorgers
- respijtzorg
- geen van deze vormen

8 **Van welke vormen van mantelzorgondersteuning die u kent hebt u al eens gebruik gemaakt?**

- zorgvrijwilliger
- mantelzorgconsulent van ZoSamen
- mantelzorgcafés / -bijeenkomsten
- dementia-app
- parkeervergunning voor mantelzorgers
- respijtzorg (= tijdelijk logeerafres voor de verzorgde)
- geen

vraagvoorwaarde: één of meer vormen van ondersteuning moeten zijn aangevinkt bij vraag 6;

voorwaarde per afzonderlijk item: moeten zijn aangevinkt bij vraag 6.

9 **Hebt u behoefte aan andere mantelzorgondersteuning?**

ja, namelijk:

- nee, daar heb ik geen behoefte aan
- weet niet

10 Kent u de mantelzorgwaardering (€ 200,- per jaar)?

- ja
 nee

11 Vindt u deze belangrijk?

- ja
 nee

12 Hebt u wel eens gebruik gemaakt van de mantelzorgwaardering?

- ja
 nee
 dat weet ik niet meer

**vraagvoorwaarde:
vraag 10 = ja**

13 Hebt u behoefte aan andere vormen van waardering?

ja, namelijk:

nee

14 Tot slot:

Heeft u aanvullende opmerkingen of suggesties over mantelzorgondersteuning of mantelzorgwaardering?

ja:

nee

We hebben uw antwoorden ontvangen.
Wijzigen is niet meer mogelijk.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

BIJLAGE IV panelonderzoek mantelzorgondersteuning - resultaten

tabel IV-1 *is de respondent actief als mantelzorger? (vraag 1)*

	aantal	procent
ja	176	25,6
nee	512	74,4
totaal respondenten	688	100,0

tabel IV-2 *mogelijke beletsels om mantelzorger te worden (vraag 2 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
dat het eigen gezinsleven / relatie eronder zou lijden	139	27,1
dat de eigen nachtrust eronder zou lijden	92	18,0
dat de eigen gezondheid eronder zou lijden	128	25,0
dat het werk of de opleiding eronder zou lijden	133	26,0
dat het eigen huishouden eronder zou lijden	50	9,8
dat de eigen vrijetijdsbesteding eronder zou lijden	68	13,3
dat men de vrijheid om zijn/haar tijd in te delen kwijt zou raken	114	22,3
dat de eigen financiële situatie eronder zou lijden	88	17,2
anders	15	2,9
weet niet	37	7,2
nvt: de eigen gezondheid laat dat niet toe	50	9,8
nvt: er is geen beletsel om mantelzorger te worden	115	22,5
totaal niet-mantelzorgers	512	100,0

tabel IV-3 *type hulp die men als mantelzorger verleent (vraag 3 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
gezelschap	105	59,7
hulp bij de administratie	81	46,0
hulp bij afspraken (maken of meegaan)	120	68,2
persoonlijke verzorging	56	31,8
toezicht op medicijngebruik / medische verzorging	39	22,2
boodschappen / schoonmaken / koken / klusjes	119	67,6
anders*	24	13,6
totaal mantelzorgers	176	100,0

* *andere hulp*

- alle bovenstaande onderwerpen
- als eerste contactpersoon voor zus/schoonzus in verpleeghuis in den Haag. Mijn vrouw en ik bezoeken haar nog als enige. Kopen op verzoek van EVV'ster de voor haar benodigde spullen.
- als mentor / mantelzorger voor mijn dochter die in een NAH verpleeghuis zit in Den Haag WZH, Nieuw Berkendael.
- bijna alles
- boodschappen met de auto
- dagelijks grip houden op de dag en ondersteuning bij eigen regievoering.
- dagelijkse mantelzorger ondersteunen en / of vrijaf kunnen geven
- echtgenote van een gehandicapte man.
- elke dag opbellen, op zondag samen naar de kerk
- familieparticipatie in verpleeghuis
- geestelijke ondersteuning
- helpen / begeleiden in sociale situaties
- het betreft mijn thuiswonende kinderen, dus het is lastig om aan te geven waar de grens ligt tussen normale dagelijkse verzorging en aanvullende mantelzorg
- het betreft mijn vrouw.
- hulp bij alles wat niet "normaal" is en bijwerken bij inburgeringstaallessen

- hulp bij opdrachten, inzicht geven in sociale situaties en zelfontwikkeling, excentrieke motivator, tolken
- mijn moeder zit wegens dementie in een verzorgingstehuis wij halen haar met enige regelmaat op
- mijn vrouw is een actieve mantelzorger voor een hoogbejaarde vriendin; Ikzelf niet zozeer, maar in onze relatie telt dit wel, daarom geef ik het antwoord
- minstens één keer per week met ons 's avonds mee eten; (telefonisch) geruststellen of raad geven. Continu monitoren of het 'goed' gaat, of dat er ingegrepen moet worden.
- schoolopleiding en toekomstplannen begeleiden
- uitlaten van de hond; paard verzorgen etc.
- wassen van kleding etc.
- welzijn
- zorg voor kinderen

tabel IV-4 *schatting van het aantal uren hulp (vraag 4)*

	aantal	procent	procent (geldig)
biedt incidenteel hulp	12	1,7	6,8
1 - 4 uur per week	51	7,4	29,0
4 - 8 uur per week	46	6,7	26,1
8 - 12 uur per week	18	2,6	10,2
12 - 16 uur per week	12	1,7	6,8
16 - 20 uur per week	9	1,3	5,1
meer dan 20 uur per week	24	3,5	13,6
weet niet	4	,6	2,3
subtotaal (mantelzorgers)	176	25,6	100,0
niet van toepassing	512	74,4	
totaal	688	100,0	

tabel IV-5 *ervaren zorgzwaarte (vraag 5)*

	aantal	procent	procent (geldig)
niet belastend	50	7,3	28,4
enigszins belastend	106	15,4	60,2
zeer belastend	16	2,3	9,1
te belastend	4	,6	2,3
subtotaal (mantelzorgers)	176	25,6	100,0
niet van toepassing	512	74,4	
totaal	688	100,0	

zorgzwaarte - toelichtingen bij het antwoord "niet belastend"

- nog niet als belastend: ben gelukkig nog in staat om alles te doen.
- schoonmoeder woont in huis

zorgzwaarte - toelichtingen bij het antwoord "enigszins belastend"

- als je 80 jaar bent is het soms wat te veel .Voor je echtgenoot heb je dat over.
- als ik een keer niet kan voel ik me schuldig
- betrokkene is afhankelijk van mijn inzet bij bijzonderheden - ik ben dus nooit echt vrij.
- betreft mijn (demente)moeder. Daar doe ik het graag voor maar soms komt het wat vervelend uit in de drukke agenda.
- door op mijn werk gebruik te maken van een aantal uren per week onbetaald langdurig zorgverlof, is het te combineren. Als ik het alleen in privétijd zou moeten organiseren zou het te belastend zijn.
- er is sprake van een vaste activiteit, de boodschappen. Daarnaast regelmatig begeleiden voor gezondheidszaken.
- het betreft mijn echtgenoot
- hierdoor beduidend minder tijd voor persoonlijke ontplooiing.
- ik ben de echtgenoot van een zeer ernstig zieke vrouw en zorg voor haar dus is het een voltijd baan en ik ben ook hersen ziek
- ik ben ook hun moeder dus voelt als normaal om te doen. Ik zie echter wel verschillen met vrienden, dat er bij ons een grotere zorgbehoefte is
- ik vind het vooral emotioneel belastend

- je merkt wel dat je moet oppassen niet overbelast te raken. Vaker nee zeggen dan anderen zonder zorgtaken.
- mijn zorgbehoevende buurvrouw belt een paar keer per dag zelfs om te vragen of ze nog een koekje kan eten uit een pak wat een dag over tijd is, maar wil dan eigenlijk gewoon aandacht, vertellen dat ze pijn heeft en vragen
- mijn vader wil geen huishoudelijke hulp/thuiszorg mensen in huis hebben en mijn zus is geen schoonmaaktype dus t is voor mij een verplichting geworden.
- naast het feit dat ik 1x per week de hele dag bij mijn moeder ben in Amstelveen, bel ik haar elke dag. Het valt me soms zwaar als ik zie hoe eenzaam ze is.
- niet qua mantelzorgtaken, maar omdat andere activiteiten in de knel komen. Ik ga zelfs minder werken (mijn reguliere werk verminderen in uren).
- omdat ik niet spontaan een weekendje weg kan
- sommige periodes zijn intensief
- voor mijn moeder ben ik mantelzorger. Omdat ik al decennia chronisch ziek ben, is mijn man mijn mantelzorger. Vooral autorijden om met mijn moeder naar de kerk te gaan kost me veel energie.
- vooral psychisch belastend. Beperking in eigen leven.
- was de eerste jaren zeer belastend. Zij was erg driftig en opstandig, vroeg veel aandacht. Nu is zij rustiger en alhoewel een gesprek met haar niet meer mogelijk is, is het bezoeken wel wat makkelijker geworden.

zorgzwaarte - toelichtingen bij het antwoord "zeer belastend"

- de zorg is als een app. Ook als er geen daadwerkelijk zorg verleend hoeft te worden, kost het toch energie. Altijd is er angst dat het fout gaat of kan gaan.
- een full time baan en drie jaar mantelzorg voor een zwaar dementerende moeder is pittig. Zeker als je een tijdelijk contract hebt en de werkgever verwacht dat je er vol voor gaat.
- het leven van een ex-kankerpatiënt staat op z'n kop: een mantelzorger krijgt daar behoorlijk wat van mee, vooral emotioneel
- je bent er altijd mee bezig, ook in gedachten. Ik voel me soms schuldig omdat ik de situatie van betrokkene (mijn moeder) triest vind en haar die zoveel mogelijk wil vergoeden. Anderzijds weet ik dat ik genoeg doe en is zij per definitie ontevreden omdat dat nu eenmaal haar karakter is en deze eigenschap alleen maar sterker wordt met de jaren....
- mijn dochter woont vier dagen buitenshuis. Ook op die dagen ondersteun ik haar nog digitaal naast het regelen, verantwoording dragen, aanpak verzinnen, evalueren opstelling als ouder, contactpersoon met school en zorgbetrokkenen, motivator. Het valt niet mee. Ik ben ervan overspannen.

zorgzwaarte - toelichtingen bij het antwoord "te belastend"

- mijn vrouw is bang alleen, Ik werk fulltime en als ik thuis kom moet ik nog veel doen. Zie twee vragen terug

tabel IV-6 bekendheid van vormen van mantelzorgondersteuning (vraag 6 - meer antwoorden mogelijk)

	aantal	procent
zorgvrijwilliger	55	31,3
mantelzorgconsulent van ZoSamen	26	14,8
mantelzorgcafés / - bijeenkomsten	50	28,4
dementia-app	20	11,4
parkeervergunning voor mantelzorgers	20	11,4
respitzorg	24	13,6
geen van deze vormen	88	50,0
totaal mantelzorgers	176	100,0

tabel IV-7 belangrijke vormen van mantelzorgondersteuning (vraag 7 - meer antwoorden mogelijk)

	aantal	procent
zorgvrijwilliger	89	50,6
mantelzorgconsulent van ZoSamen	59	33,5
mantelzorgcafés / - bijeenkomsten	46	26,1
dementia-app	31	17,6
parkeervergunning voor mantelzorgers	56	31,8
respitzorg	45	25,6
geen van deze vormen	48	27,3
totaal mantelzorgers	176	100,0

tabel IV-8 *gebruik van vormen van mantelzorgondersteuning (vraag 8 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	pct (absoluut)	pct (per be- kende vorm)
zorgvrijwilliger	6	6,8	11% van 55
mantelzorgconsulent van ZoSamen	5	5,7	19% van 26
mantelzorgcafés / - bijeenkomsten	15	17,0	30% van 50
dementia-app	2	2,3	10% van 20
parkeervergunning voor mantelzorgers	2	2,3	10% van 20
respijtzorg	2	2,3	8% van 24
geen van deze vormen	65	73,9	
totaal mantelzorgers die vormen van onder- steuning kennen (zie tabel IV-6)	88	100,0	

tabel IV-9 *behoefte aan andere mantelzorgondersteuning (vraag 9)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja (zie hieronder)*	20	2,9	11,4
nee, geen behoefte	109	15,8	61,9
weet niet	47	6,8	26,7
subtotaal (mantelzorgers)	176	25,6	100,0
niet van toepassing	512	74,4	
totaal	688	100,0	

* *behoefte aan andere mantelzorgondersteuning*

- af en toe ondersteuning bij het omgaan met ouderen.
- alle voorgaande termen zeggen mij niets, dus weet ik ook niet of ik er iets aan heb. Ik heb behoefte aan voor vol worden aangezien als je namens iemand belt bijvoorbeeld.
- Belangrijkste steun is de casemanager.
- betere ondersteuning bij WMO-aanvragen PGB
- een extra iemand die helpt met klussen
- financieel. Om mantelzorg te kunnen verlenen werk ik minder maar dat kan ik me financieel steeds moeilijker veroorloven.
- GGZ-ondersteuning voor mijn dochter, ondersteuning / coaching en informatie over aanpak voor mijzelf. het is altijd zoeken naar de juiste zorg en bemiddelen daartussen. .Mijn dochter heeft co-morbiditeit, zij is ook doof en heeft ADD, autistische kenmerken. Daarbij is ze puber en heeft ze een identiteitsprobleem. Een passende begeleiding en zorg is er niet, net als het onderwijs.
- ik zou meer mantelzorg aan mijn ouders willen geven, maar kan dit niet combineren met mijn fulltime baan. Langdurig zorgverlof is een prettige maar tijdelijke oplossing, en zorgt tevens voor een korting op mijn salaris waardoor ik minder financiële ruimte heb.
- kan ik krijgen in het huis van mijn dochter, Nieuw Berkendael
- meer begrip en handelen voor, in de situatie.
- mogelijkheden IT ondersteuning
- nog niet
- nog niet, maar ik denk in de toekomst
- nou dat zou best kunnen, maar ik wist al helemaal niet dat al die ondersteuning er was en al helemaal niet wat het allemaal inhoudt. Dan is deze en de vorige vraag eigenlijk niet goed opgesteld. Eerst uitleggen en dan pas vragen of er behoefte aan is. Dus eigenlijk is mijn antwoord hier: weet niet! Maar dan kon ik weer niets invullen. Ook weer raar!
- praten over de mantelzorg en de lotgenoten in het algemeen.
- proactieve hulp op basis van gesprekken in kader van onder meer wmo. Nu moet om hulp worden gevraagd terwijl de professionals best inzicht kunnen hebben in hulpbehoefte zonder dat erom gevraagd wordt. Vaak zijn cliënten te trots of te verlegen om om hulp te vragen. Er ligt een enorme verbeterkans als de professionals actiever worden op dit punt en met zorgvoorstellen komen.
- vervangende zorg tijdens vakanties
- vraagbaak, afstemming met gemeente e.d.

tabel IV-10 bekendheid mantelzorgwaardering (€ 200,=) (vraag 10)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	84	12,2	47,7
nee	92	13,4	52,3
subtotaal (mantelzorgers)	176	25,6	100,0
niet van toepassing	512	74,4	
totaal	688	100,0	

tabel IV-11 vindt men mantelzorgwaardering belangrijk? (vraag 11)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	121	17,6	68,8
nee	55	8,0	31,3
subtotaal (mantelzorgers)	176	25,6	100,0
niet van toepassing	512	74,4	
totaal	688	100,0	

tabel IV-12 gebruik gemaakt van mantelzorgwaardering? (vraag 12)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	49	7,1	58,3
nee	32	4,7	38,1
weet niet meer	3	,4	3,6
subtotaal (kent mantelzorgwaardering)	84	12,2	100,0
niet van toepassing	604	87,8	
totaal	688	100,0	

tabel IV-13 behoefte aan andere waardering voor de inzet als mantelzorg (vraag 13)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja (zie hieronder)*	32	4,7	18,2
nee	144	20,9	81,8
subtotaal	176	25,6	100,0
niet van toepassing	512	74,4	
totaal	688	100,0	

* behoefte aan andere vormen van waardering:

- begrip
- belastingaftrek: voorheen kon je bijvoorbeeld extra gemaakte kosten (zoals reiskosten) aftrekken, nu niet meer. Ik ben ook mantelzorg voor een kinderloze tante in Deventer en maak daar per jaar heel veel reis- en autokosten voor, maar daar is geen regeling voor omdat zij en ik in een andere gemeente wonen. Dus valt dus in dit geval de mantelzorg tussen de wal en het schip.
- betere aanpak PGB -toewijzing door gemeente
- bredere sociale erkenning van het begrip Mantelzorg
- dat je als je in een andere gemeente mantelzorg verricht ook hiervan gebruik kan maken. nu val ik tussen wal en schip
- die krijg ik wel van de mijn moeder zelf
- een lintje of medaille is op zijn plaats.
- erkenning; bekendheid via Kentalis en GGMD / psychiatrische hulp verduidelijken. Pas dit jaar Centrum voor ADHD benaderd. Dat had veel eerder gekund als de zorg samenwerkt....
- erkenning, meegenomen worden in het zorg-/welzijnssysteem
- financiële compensatie voor het lagere salaris bij jaarlijks terugkerend gebruik van onbetaald langdurig zorgverlof.
- gelegenheid om ergens wat te kunnen drinken in het centrum bijvoorbeeld door middel van wat tegoedbonnen o.i.d.

- heb behoefte aan concrete hulp
- het zou fijn zijn als er meer professionele ondersteuning zou zijn op het gebied van schoonmaak / warme maaltijden afleveren / betaald taxivervoer (dokter vindt dat familie wel voor vervoer kan zorgen - dus geeft geen verklaring af - familie moet wel vrij nemen om dit eigen vervoer te verzorgen).
- huishoudelijke hulp bij mijzelf thuis
- ik heb gebruik gemaakt van huishoudelijke hulp
- ik heb dat geld niet hoor. Misschien is dat voor anderen belangrijk, maar voor mij niet. Misschien een bloemenbon?
- ik kan deze en de voorgaande vragen niet invullen. Is dit op Zoetermeer gebaseerd? Of is dit landelijk? Er is niet gevraagd waar ik de mantelzorg lever, en dat is niet in Zoetermeer.
- ik verleen deze zorg aan één kind in Den Haag en één in Delft. Vanaf komend jaar beschik ik niet meer over eigen vervoer en ik ben fysiek niet in staat ander bestaand vervoer veelvuldig te gebruiken (lang staan en/of wachten). Waarom is er geen enkele instantie die zorgt voor transportmogelijkheden als je (nog) geen recht hebt op gehandicaptenvervoer? Waarom val ik altijd buiten beeld voor vergoeding omdat ik deze zorg niet in mijn woonplaats geef en in een andere plaats dan mijn kinderen deze zorg ontvangen? Hoe gaat mijn zorg eruit zien? Mijn kinderen kunnen deze niet geven!!!
- meer hulp aan ondersteuning thuissituaties
- mijn man krijgt via mij de mantelzorgwaardering, ik krijg niets - maar dat vind ik niet erg.
- mijn mantelzorglocatie is Amstelveen. Dus geen Zoetermeer
- mogelijke korting op toegangsprijzen bij bepaalde gelegenheden.
- soort lotgenotencontact via de computer misschien?
- steun
- tijd en liefde
- van betrokkene zelf
- voor eventuele extra onkosten
- voor mijn vrouw, ooit voor 100% afgekeurd vanwege fibromyalgie. Uiteindelijk goedgekeurd daar men een functie heeft gevonden die er eigenlijk niet is. Nu werkt mijn vrouw in de thuiszorg. Verbazing alom.....ook bij cliënten die de aandoening Fibromyalgie onder hun leden hebben. Zeer frustrerend!
- wanneer nodig een gemakkelijke toegang tot..... wat er dan nodig is
- zaken als parkeervergunning, gratis openbaar vervoer e.d.

tabel II-14 heeft men aanvullende opmerkingen of suggesties over mantelzorgondersteuning of mantelzorgwaardering? (vraag 14)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja (zie hieronder)*	51	7,4	29,0
nee	125	18,2	71,0
subtotaal (mantelzorgers)	176	25,6	100,0
niet van toepassing	512	74,4	
totaal	688	100,0	

* aanvullende opmerkingen of suggesties over mantelzorgondersteuning of mantelzorgwaardering

- aandachtspunt in mijn situatie is dus dat de zorg niet bekend is en de mantelzorg dus ook niet. Wat is de 200 euro regeling, wat zijn de zorginstellingen in Zoetermeer en kunnen die wel wat voor mij en mijn kind doen? Dove kinderen komen bij Kentalis terecht, dus daar moeten de mogelijkheden bekend zijn. Voor psychiatrie zijn er nauwelijks goede mogelijkheden, echt heel triest.
- bent u op de hoogte van Mantelzorgondersteuning via de kerken en Halte 2717?
- betreft iemand uit Den Haag
- de insteek van deze enquête toont weer eens aan dat de liberalisering en marktwerking binnen dit aandachtsgebied geen goede weg is.
- de parkeermogelijkheid. Ik ga nu een aantal keer per week naar mijn vader en moet dan betaald parkeren. Het zijn geen enorme bedragen maar alles bij elkaar...
- de waardering van 200 euro is in veel gemeenten afgeschaft. Dat is jammer !
- een duidelijk telefoonnummer voor vragen.
- een herinnering als je een keer mantelzorgwaardering hebt ontvangen of dit nog van toepassing is.
- een hogere waardering
- er wordt maar beweerd dat ouderen langer thuis willen wonen. Maar boven een bepaalde leeftijd (80+) wordt het vaak een kwelling. Daar wordt momenteel niet in voorzien met de afbraak van de bejaardenhuizen.
- financiële vergoeding is fijn omdat je nu kosten maakt die niet betaald worden. Is niet het belangrijkste maar wel fijn voor mensen die het kunnen gebruiken
- financiële waardering was in het verleden zeer welkom in verband met aanvullende kosten. Waardering in de vorm van bijvoorbeeld een uitje is minder welkom omdat dat juist een aanvullende belasting betekent in de vorm van zoeken naar vervangende opvang.

- formeel heb ik mijn verantwoordelijkheid voor deze casus overgedragen aan JGZ. In de praktijk werkt dat niet - er is geen ondersteuning voor dit type afhankelijkheid dus ik blijf met die zorg zitten.
- gewaardeerd worden is belangrijk voor iedereen, dus zeker voor mensen die voor anderen klaar staan.
- het is essentieel dat mantelzorgers gedegen worden geïnformeerd over alle vormen van ondersteuning van mantelzorgers én over wat te doen bij het langzaam afglijden in gevorderde dementie (zie artikel in Trouw van 27 oktober)
- het is heel hard nodig.
- het is vanzelfsprekend om te doen maar valt soms best zwaar
- het zou mooi zijn als er een maatje was voor degene die ik mantelzorgondersteuning geef. Iemand van dezelfde leeftijd die leuke dingen kan doen
- hoe kan ik in aanmerking komen voor mantelzorgwaardering?
- hoewel ik zelf (nog) geen behoefte heb aan ondersteuning of de waardering, vind ik het wel heel goed dat dit bestaat. Ik zal indien nodig er ook graag gebruik van maken
- ik ben mantelzorger van mijn moeder. Zij woont in Brabant. Dus ik heb geen baat bij de mogelijkheden die Zoetermeer verstrekt.
- ik ben onlangs geattendeerd op de zorgwaardering. Ik weet niet of ik 'm ook ontvang. De verschillende vormen van hulp die geboden worden, ben ik niet mee bekend en kan ik daarom niet beoordelen. Ik zou wel willen weten of er passende zorghulp voor ons bijzit.
- ik ben tevreden over de manier waarop de gemeente Zoetermeer mantelzorgers ondersteunt. Jammer genoeg zit mijn moeder in een andere gemeente in een opvang. En die gemeente heeft het niet begrepen. Mantelzorgers wonen namelijk heel vaak niet in dezelfde gemeente.
- ik vind dat de verzorgde beter verzorgd moet worden door het personeel van het verzorgingshuis: vaker douchen, vaker luiers verschonen, beter schoonhouden van verblijfsruimte. De vrijwilligers die daar rondlopen
- ik vind dat er al genoeg aandacht voor de mantelzorger(s) wordt gegeven en daar ben ik persoonlijk blij mee
- ik werk in de palliatieve zorg. Mantelzorgers die voor een zieke partner/familie lid zorgen zijn vaak overbelast. Zij hebben iemand nodig die ze helpt om hulp en ondersteuning te vinden en te accepteren. Deze doelgroep (zeker mantelzorgers van terminaal zieke familieleden) is onderbelicht. Ondersteuning is in deze fase is heel belangrijk voor het rouwproces, vind ik.
- ik zou wel meer willen weten hoe het e.e.a. geregeld is maar weet niet waar dit terug te vinden is.
- informeer mantelzorgers over de mogelijkheden die er zijn op het gebied van hulpverlening. Je ziet namelijk wat je weet en je zou dus meer moeten weten om het beter te gaan zien.
- is heel belangrijk mantelzorgers te faciliteren en steunen/waarderen. Ze verzetten vaak ongelooflijk veel werk.
- je wordt in één keer mantelzorger, en ik mis hulp bij klussen
- laat mij eerst maar eens de vragen lezen voordat ze in een onderzoek verwerkt worden. Ik doe aan verschillende onderzoeken mee en ben altijd weer verbaasd dat er zoveel uitleg mist, vragen verkeerd opgesteld zijn, geen mogelijkheid is om antwoord te geven, enz. Succes bij het verwerken van de antwoorden!
- lastige vragen, ik ken een aantal vormen niet en er wordt toch verwacht dat ik een oordeel heb. Ik had graag uitleg gehad.
- los de inkomens- en pensioenproblemen van mantelzorgers op. zodra degene die zij verzorgen overlijdt staan ze met lege handen.
- mantelzorg is best heftig, zeker bij hoogbejaarden. Veel en complexe hulpvraag, al kan er veel zelf gedaan worden.
- mantelzorg is weer zo'n moderne term. Ik help gewoon af en toe mijn moeder. Ik hoop dat mijn kinderen dat later ook doen.
- meer verpleging aan huis.
- met een groot aantal kinderen proberen wij onze oude moeder zoveel als mogelijk bij te staan, maar aangezien een ieder volledig werk heeft en een gezin moet verzorgen, is het vaak toch lastig om de constante zorg, in vaste regelmaat, rond te krijgen
- mijn mantelzorg heeft betrekking op iemand uit Den Haag, weet niet of dit voor dit onderzoek van belang is.
- mijn moeder heeft dementie en wij zijn erg geholpen door de aanstelling van een casemanager. Heel fijn om contact te hebben met iemand die de weg kent en een luisterend oor kan bieden. Mijn moeder gaat ook één keer per week naar een OCD, t.w. Carpe Diem, en daar zijn we ook erg tevreden over.
- niet voor mezelf maar wel voor de partner van degene die ik help - buiten zorg geven werkt iemand ook nog fulltime en daar wordt geen rekening mee gehouden
- onbekend is onbemand, ik heb nog nooit van een vergoeding vernomen. Niet dat ik dat nodig heb, maar wellicht zijn er mantelzorgers die daar wel behoefte aan hebben
- probeer deze mantelzorgers te kwantificeren / in beeld te brengen.
- reële kosten vergoeden
- stimuleer mantelzorg door geen financiële drempel op te werpen. Ik werk bijvoorbeeld fulltime, mag van mijn werkgever zorgverlof opnemen en dit wekelijks over een langere periode uitsmeren, maar dit heeft consequenties voor mijn inkomen en kost me ca. 500 EUR netto per maand. Dit is best een barrière.
- tijdelijk mantelzorger zijn is minder ingrijpend dan mantelzorger zijn tot het einde van het leven van degene waarvoor je de zorg hebt

- Vooral het geldbedrag houden. Dit kun je echt naar eigen inzicht besteden en het is flexibel. Je hoeft bijvoorbeeld niet eerst iets te besteden om korting te krijgen zoals bij kortingsbonnen. Als er al iets van je gading bij is. Bovendien lijkt de korting leuk maar is hij vaak minimaal.
- waar is de overheidszorg gebleven, die je nog niet zo lang geleden tegen een passende vergoeding kon aanvragen?
- wat is respijtzorg? ik wilde "weet niet" invullen bij sommige vragen maar dat kon niet.
- zie mijn vorige opmerking m.b.t mantelzorg voor iemand die in een andere gemeente woont.
- zie opmerking hiervoor
- zorg uit liefde doet heel veel.

BIJLAGE V vragen open peiling vrijwilligersondersteuning

Vrijwilligerswerk is werk dat onverplicht en onbetaald (of tegen onkostenvergoeding) wordt verricht ten behoeve van anderen of ten behoeve van de samenleving.

1. Bent u actief als vrijwilliger?

- ja → vraag 3
- nee

2. Waarom doet u geen vrijwilligerswerk? (meer antwoorden mogelijk)

- ik kan geen geschikt vrijwilligerswerk vinden
- ik wil me niet binden
- ik wil me nu niet binden, maar later mogelijk wel
- ik ben daartoe niet in staat (bijvoorbeeld door ziekte of ouderdom)
- geen tijd
- geen zin
- anders, namelijk: _____

→ vraag 14

3. Waarom doet u vrijwilligerswerk? (maximaal vier antwoorden mogelijk)

- ik wil iets voor een ander kunnen betekenen
- ik wil een nuttige bijdrage leveren aan de maatschappij
- vanwege de voldoening die het werk mij oplevert
- vanwege de contacten die het werk oplevert
- vanwege de kennis en ervaring die het werk oplevert
- vanuit verbondenheid met de leefwereld van de eigen kinderen
- vanuit mijn geloof, levensovertuiging
- vanuit verbondenheid met een instelling die zorgt voor familie / dierbaren
- omdat ik daarvoor gevraagd ben
- vanuit een gevoel van verplichting
- anders, namelijk: _____

4. Hoeveel tijd besteedt u ongeveer aan vrijwilligerswerk?

- ik doe slechts af en toe vrijwilligerswerk (bijvoorbeeld eens per jaar)
- tot 4 uur per week
- 4 - 8 uur per week
- 8 - 16 uur per week
- meer dan 16 uur per week
- weet niet

5. Op welk gebied (of welke gebieden) doet u vrijwilligerswerk? (meer antwoorden mogelijk)

- hulp / zorg
- sport
- hobby / interesse
- school / onderwijs
- cultuur
- belangenbehartiging
- milieu en natuur
- religieus
- wijk- of buurtvereniging
- anders

6. Van welke van de volgende vormen van vrijwilligersondersteuning heeft u wel eens gehoord?

- hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk
- vrijblijvend advies over vrijwilligerswerk
- training en opleiding van vrijwilligers
- geen van deze

7. Welke vindt u belangrijk?

- hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk
- vrijblijvend advies over vrijwilligerswerk
- training en opleiding van vrijwilligers
- geen van deze

8. Van welke van de vormen van vrijwilligersondersteuning die u kent heeft u wel eens gebruik gemaakt?

vraagvoorwaarde: één of meer vormen aangevinkt bij vraag 6

- hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk voorwaarde: item is aangevinkt bij vraag 6
- vrijblijvend advies over vrijwilligerswerk idem
- training en opleiding van vrijwilligers idem
- ik heb geen gebruik gemaakt van vrijwilligersondersteuning

9. Vindt u het belangrijk dat vrijwilligers wel eens een blijk van waardering krijgen voor hun inzet?

- ja
- nee

10. Heeft u zelf wel eens een blijk van waardering voor uw inzet als vrijwilliger gekregen?

- ja
- nee
- dat weet ik niet meer

11. Heeft u behoefte aan andere vrijwilligersondersteuning?

- nee
- weet niet
- ja, namelijk aan: _____

12. Bij welke van de onderstaande acties kan de organisatie (of één van de organisaties) waarvoor u vrijwilligerswerk doet, hulp gebruiken? (meer antwoorden mogelijk)

- het zoeken en enthousiasmeren van vrijwilligers
- het opstellen van een vacature voor vrijwilligers
- het opleiden / trainen van vrijwilligers
- het voor langere tijd vasthouden van vrijwilligers
- andere acties * (onderaan te omschrijven)
- geen

*** de andere actie(s):**

**13. Op welke manier(en) zou u bij voorkeur naar vrijwilligerswerk zoeken?
(meer antwoorden mogelijk)**

- online
- in de krant
- bij een inlooppunt voor vrijwilligers
- via bekenden
- direct informeren bij de organisatie
- anders, namelijk: _____

**14. ZoSamen is er in Zoetermeer voor mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers
en voor iedereen die hulp geeft, aanbiedt of vraagt.
Had u al gehoord van ZoSamen?**

- ja
- nee

Tot slot: twee vragen over persoonlijke gegevens.

15. Bent u een man of een vrouw?

- man
- vrouw
- anders / dat wil ik niet zeggen

16. Wat is uw leeftijd?

- jonger dan 25 jaar
- 25 - 45 jaar
- 45 - 55 jaar
- 55 - 65 jaar
- 65 - 75 jaar
- ouder dan 75 jaar

Hartelijk dank voor het invullen!

Heeft u vragen over dit onderzoek?
Neem dan contact op met de gemeente, tel. 14 079.

BIJLAGE VI open peiling vrijwilligersondersteuning - resultaten

tabel VI-1 *is de respondent actief als vrijwilliger? (vraag 1)*

	aantal	procent
ja	165	97,1
nee	5	2,9
totaal respondenten	170	100,0

tabel VI-2 *waarom doet de respondent geen vrijwilligerswerk? (vraag 2 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
kan geen geschikt vrijwilligerswerk vinden	1	20,0
wil zich niet binden	-	-
wil zich nu niet binden, maar later mogelijk wel	-	-
is daartoe niet in staat (bijv. door ziekte of ouderdom)	-	-
geen tijd	2	40,0
geen zin	-	-
anders *	2	40,0
totaal niet-vrijwilligers	5	100,0

* *andere reden*

- Baan, gezin en mantelzorger
- Ik was vrijwilligers of ben nog steeds maar door gezondheid redenen ben ik nu non actief.

tabel VI-3 *waarom doet de respondent vrijwilligerswerk? (vraag 3 - maximaal vier antwoorden)*

	aantal	procent
wil iets voor een ander kunnen betekenen	104	63,0
wil een nuttige bijdrage leveren aan de maatschappij	120	72,7
vanwege de voldoening die het werk oplevert	106	64,2
vanwege de contacten die het werk oplevert	58	35,2
vanwege de kennis en ervaring die het werk oplevert	39	23,6
uit verbondenheid met de leefwereld van de eigen kinderen	17	10,3
vanuit geloof, levensovertuiging	11	6,7
uit verbondenheid met een instelling die zorgt voor familie / dierbaren	2	1,2
omdat men daarvoor gevraagd is	21	12,7
vanuit een gevoel van verplichting	13	7,9
anders *	15	9,1
totaal vrijwilligers	165	100,0

* *andere reden*

- delen van plezier en kennis
- deze mensen zijn oud of dementerend en zijn blij met mijn bezoek ,
- gebruik van mijn kennis en ervaring na mijn pensionering
- gewoon
- het delen van mijn kennis waarbij anderen geholpen worden
- het is op mijn pad gekomen.
- ik mijn vaardigheden kan ontwikkelen, mijn talent, kennis en ervaring kan delen
- ik vind het gewoon simpelweg erg leuk
- lekker bezig in de natuur en die mooier maken
- mijn dementerende moeder is 27 januari 2017 helaas overleden. Ik verzorgde haar 2 a 3 dagen per week; die dagen moest ik weer een goede invulling gaan geven, vandaar!
- mijn talenten, kennis en vaardigheden kan ik inzetten. Dat geeft voldoening.
- om mijn talenten en vaardigheden te ontdekken en die in te zetten.
- omdat ik het gewoon leuk vind en het team super fijn is.
- vanwege de participatiewet, die het "verplicht" stelt aan bijstandsgerechtigden
- wegens mijn kennis en ervaring

tabel VI-4 *schatting van het aantal uren vrijwilligerswerk (vraag 4)*

	aantal	procent	procent (geldig)
doet slechts af en toe vrijwilligerswerk	7	4,1	4,2
tot 4 uur per week	64	37,6	38,8
4 - 8 uur per week	39	22,9	23,6
8 - 16 uur per week	29	17,1	17,6
meer dan 16 uur per week	18	10,6	10,9
weet niet	7	4,1	4,2
niet geantwoord	1	,6	,6
subtotaal (vrijwilligers)	165	97,1	100,0
niet van toepassing	5	2,9	
totaal	170	100,0	

tabel VI-5 *aard van het vrijwilligerswerk (vraag 5 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
hulp / zorg	52	31,5
sport	30	18,2
hobby / interesse	29	17,6
school / onderwijs	26	15,8
cultuur	18	10,9
belangenbehartiging	14	8,5
milieu en natuur	33	20,0
religieus	6	3,6
wijk- of buurtvereniging	19	11,5
anders	48	29,1
niet geantwoord	4	2,4
totaal vrijwilligers	165	100,0

tabel VI-6 *bekendheid van soorten vrijwilligersondersteuning (vraag 6 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk	85	51,5
vrijblijvend advies over vrijwilligerswerk	53	32,1
training en opleiding van vrijwilligers	83	50,3
geen van deze	45	27,3
niet geantwoord	8	4,8
totaal vrijwilligers	165	100,0

tabel VI-7 *belangrijke soorten van vrijwilligersondersteuning (vraag 7 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk	67	40,6
vrijblijvend advies over vrijwilligerswerk	51	30,9
training en opleiding van vrijwilligers	99	60,0
geen van deze	26	15,8
niet geantwoord	8	4,8
totaal vrijwilligers	165	100,0

tabel VI-8 *gebruik van soorten vrijwilligersondersteuning (vraag 8 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	pct (absoluut)	pct (per be- kende vorm)
hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk	23	20,5	27% van 85
vrijblijvend advies over vrijwilligerswerk	11	9,8	21% van 53
training en opleiding van vrijwilligers	44	39,3	53% van 83
geen gebruik gemaakt van vrijwilligersondersteuning	49	43,8	
totaal vrijwilligers die soorten ondersteuning kennen (zie tabel VI-6)	112	100,0	

tabel VI-9 *belangrijk dat vrijwilligers wel eens een blijk van waardering krijgen voor hun inzet? (vraag 9)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	145	85,3	87,9
nee	11	6,5	6,7
niet geantwoord	9	5,3	5,5
subtotaal (vrijwilligers)	165	97,1	100,0
niet van toepassing	5	2,9	
totaal	170	100,0	

tabel VI-10 *zelf wel eens een blijk van waardering voor de inzet als vrijwilliger gekregen? (vraag 10)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	124	72,9	75,2
nee	18	10,6	10,9
weet niet meer	2	1,2	1,2
niet geantwoord	21	12,4	12,7
subtotaal (vrijwilligers)	165	97,1	100,0
niet van toepassing	5	2,9	
totaal	170	100,0	

tabel VI-11 *behoefte aan andere vrijwilligersondersteuning? (vraag 11)*

	aantal	procent	procent (geldig)
nee	89	52,4	53,9
weet niet	45	26,5	27,3
ja *	20	11,8	12,1
niet geantwoord	11	6,5	6,7
subtotaal (vrijwilligers)	165	97,1	100,0
niet van toepassing	5	2,9	
totaal	170	100,0	

* *behoefte aan andere vrijwilligersondersteuning:*

- beter samenwerken van bestaande organisaties die zich op dezelfde doelgroep richten. De doelgroep waarmee ik in contact kom begrijpt er niets van.
- computercursus
- de moeilijke taken zijn lastig te vervullen. Kan in plaats van training niet veel meer worden ingezet op:- helpen bij subsidievererving- helpen bij jaarrekening en administratie- uitlenen van spullen die nu door verenigingen gekocht worden, maar slechts incidenteel worden gebruikt (t.b.v. presentaties, vergaderingen of evenementen)
- de rol van vertrouwenspersoon binnen de sport
- een combinatie van steun als vrijwilliger en vervanging als mantelzorger. Het resultaat is dan zonder zorgen als vrijwilliger actief zijn en met een gerust hart de zorgtaak dan toevertrouwen aan een (ervarings-)deskundige.

- het is belangrijk dat vrijwilligerswerk past bij de vrijwilliger. Dat er eerst gekeken wordt naar de vaardigheden en talenten en interesses van vrijwilligers en dan naar het passende werk. Als je iets doet wat je leuk vindt dan hou je het langer vol.
- hoe andere vrijwilligers betrekken bij wat ik doe
- ik denk en namens mijzelf schrijvend dat het gewaardeerd zou worden door vrijwilligers(in het algemeen) als er ambtenaren vanuit de gemeente waarin je het vrijwilligerswerk verzorgt, jaarlijks een bezoek brengen aan des betreffende locatie. Zodat er b.v. regelmatig een stukje over een bepaalde organisatie in de krant en de gemeentelijke website kan komen over hetgeen de vrijwilligers doen. Op die manier wordt het voor andere mensen ook duidelijk wat een vrijwilliger doet en dit kan ook andere weer stimuleren. Ook is het voor vrijwilligers fijn dat ze gehoord en gezien worden door anderen.
- ik heb de hoofdleiding van een zomerkamp, wij proberen de organisatie gezond te houden en willen daarom in aanmerking komen voor subsidie, bijvoorbeeld voor kinderen vanuit de armoedegrens en een VOG-vergoeding voor de leiding. maar hoe dit werkt wil ons maar niet duidelijk worden
- ik heb mijn weg wel gevonden via eigen contacten. Maar het is denk ik van belang dat er tijd voor vrijwilligers wordt gemaakt om die eerst zichzelf, hun vaardigheden, talenten, mogelijkheden en onmogelijkheden te laten onderzoeken. En dan pas een vacature te gaan vervullen. Mensen moeten doen wat echt bij ze past. Dat hou je dan ook lang vol.
- ik wil op iemand terug kunnen vallen binnen de organisatie.
- meer betrokken worden bij allerlei besluitvormingen
- meer gebruik maken van flexibele uren waarop een vrijwilliger tijd kan geven (vraag aanbod passend maken) Follow-up bij mensen die vrijwilligerswerk ontvangen en signalen die vrijwilligers geven Actief in kaart brengen van en benutten van de kwaliteiten van vrijwilligers.
- meer periodieke evaluatie van het werk, mogelijkheden tot 'groei' binnen het vrijwilligerswerk (lerend vrijwilliger zijn)
- opleiding
- oriëntatie bij vrijwilligersorganisaties (breed). Talentontwikkeling: wat is mijn talent en waar kan ik mij op ontwikkelen binnen vrijwilligerswerk (gericht op persoonlijke ontwikkeling)
- subsidieregelingen voor Scoutingverenigingen. Zodat we vrijwilligers bijvoorbeeld gratis een EHBO-diploma kunnen verschaffen. Proactieve hulp bij de werving van nieuwe vrijwilligers. En erkenning: wij vallen nog steeds onder de categorie "sportvereniging" bij de gemeente. Scouting is niet per definitie een sport maar een eigen categorie op het gebied van vrijetijdsbesteding. En dat terwijl we met de vier scoutinggroepen in Zoetermeer gevoelsmatig meer bijdragen op sociaal maatschappelijk vlak dan welke sportvereniging dan ook. Dat steekt onze vrijwilligers nogal eens, omdat het voelt alsof hun inzet voor Zoetermeer niet altijd op de juiste waarde wordt geschat. Wat ook zou helpen is meer awareness bij de gemeentelijke diensten over wat de vrijwilligers bij Scouting doen. Wij bouwen bijvoorbeeld zaken met hout en touw en dat doen we al meer dan 100 jaar. En met goede redenen: het is één van de principes van Scouting dat we kinderen stimuleren in hun creativiteit en zelfredzaamheid. Het is dan lastig voor een vrijwilliger te verkroppen wanneer er een medewerker van Team Handhaving, niet gehinderd door enige kennis en met ongetwijfeld de beste intenties, de kennis en ervaring van een ervaren en goed opgeleide groep vrijwilligers in twijfel gaat trekken omdat in zijn boekje niet staat dat er door Scouts wél objecten gebouwd mogen worden in de openbare ruimte. Zo kan ik nog heel veel voorbeelden aanhalen die terug te voeren zijn op de onbekendheid met wat er bij Scouting nou eigenlijk gebeurt. Meer begrip en support op dat gebied zou enorm welkom zijn.
- tweezijdige afstemming van vraag en aanbod (bijvoorbeeld deskundigheid zoals verslaglegger / mindmapper, voorzitter, financiële administratie) van vrijwilligers.
- vergoeding van kosten.
- workshops interculturele communicatie

tabel VI-12 acties waarbij vrijwilligersorganisaties hulp kunnen gebruiken
(vraag 12 - meer antwoorden mogelijk)

	aantal	procent
het zoeken en enthousiasmeren van vrijwilligers	97	58,8
het opstellen van een vacature voor vrijwilligers	26	15,8
het opleiden / trainen van vrijwilligers	42	25,5
het voor langere tijd vasthouden van vrijwilligers	56	33,9
andere acties *	17	10,3
geen	24	14,5
niet geantwoord	19	11,5
totaal vrijwilligers	165	100,0

* andere actie(s):

- financiële fondsenwerving
- het faciliteren van de organisatie in de vorm van een dienstencentrum dat helpt/ondersteunt bij administratieve en financiële zaken

- het helpen van vraag en aanbod bij elkaar brengen
- hulpmiddelen regelen, geld inzamelen, locatie jaarlijks laten controleren op onderhoud(opknapbeurt voor de winter)
- jongeren activeren / stimuleren
- mogelijkheden voor asielzoekers om mee te doen. Passende kleding, vervoer, tolk
- ondersteunen bij het vinden van geschikte locaties
- ondersteuning van de professionele kracht
- opgelegde samenwerking bespaart menskracht en subsidies
- PR-activiteiten
- regie bij afspraken over te bereiken/meten effecten van vrijwilligerswerk
- samenwerken met de andere vrijwilligersorganisaties, vrijwilligers, hulpvragers en materiaal zie antwoord bij vorige vraag (3 x)

tabel VI-13 *eigen voorkeuren bij zoeken naar vrijwilligerswerk (vraag 13 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
online	60	36,4
in de krant	50	30,3
bij een inlooppunt voor vrijwilligers	54	32,7
via bekenden	70	42,4
direct informeren bij de organisatie	72	43,6
anders *	9	5,5
niet geantwoord	14	8,5
totaal vrijwilligers	165	100,0

* *andere zoekvoorkeur:*

- als ik nog geen vrijwilligerswerk had zou ik graag een organisatie bezoeken die eerst tijd voor me had. Echt ging kijken naar mijn talenten en vaardigheden en wat ik leuk vind. Mensen willen wat en ergens voor betekenen maar als je zomaar wat gaat doen dan hou je het niet lang vol. Ik denk dat dat bij veel organisaties het geval is. Er te veel naar de klus wordt gekeken en te weinig persoonlijk naar de persoon. Ik ken 1 organisatie die dat wel doet.
- gemeentegids / website
- ik wacht wat er op mijn pad komt.
- ik zoek er niet naar. Ben intensief verbonden aan een vereniging.
- ik zoek niet, het overkomt mij gewoon.
- in mijn wijk Ik weet nu niet wat ik daar kan doen. Meer contact met vrijwilligers in mijn wijk en ontwikkeling vrijwilligerswerk
- stak muziek (= ?)
- via organisatie die ervaring heeft om in de huid van de vrijwilliger te kunnen kruipen.
- vragen van bezoekers

tabel VI-14 *gehoord van ZoSamen? (vraag 14)*

	aantal	procent
ja	96	56,5
nee	60	35,3
niet geantwoord	14	8,2
totaal	170	100,0

tabel VI-15 *man of vrouw; anders? (vraag 15)*

	aantal	procent
man	62	36,5
vrouw	89	52,4
anders / wil dat niet zeggen	3	1,8
niet geantwoord	16	9,4
totaal	170	100,0

tabel VI-16 *leeftijd respondent (vraag 16)*

	aantal	procent
jonger dan 25 jaar	5	2,9
25 - 45 jaar	20	11,8
45 - 55 jaar	33	19,4
55 - 65 jaar	39	22,9
65 - 75 jaar	36	21,2
ouder dan 75 jaar	18	10,6
niet geantwoord	19	11,2
totaal	170	100,0

tabel VI-17 *toegang tot de enquête*

	aantal	procent
via de link op ENZO (intranet gemeente Zoetermeer)	13	6,6
via externe kanalen zoals krant en Facebook	157	92,4
totaal	170	100,0

BIJLAGE VII panelvragen vrijwilligersondersteuning

Vrijwilligerswerk is werk dat onverplicht en onbetaald (of tegen onkostenvergoeding) wordt verricht ten behoeve van anderen of ten behoeve van de samenleving.

1 Bent u actief als vrijwilliger?

- ja → **vraag 3**
 nee

2 Waarom doet u geen vrijwilligerswerk?

- ik kan geen geschikt vrijwilligerswerk vinden
 ik wil me niet binden
 ik wil me nu niet binden, maar later mogelijk wel
 ben daartoe niet in staat (bijv. door ziekte of ouderdom)
 geen tijd
 geen zin
 anders, namelijk:

De verdere vragen over vrijwilligerswerk zijn voor u niet van toepassing. Als u klikt op VERDER gaat u naar het eind van de vragenlijst.

3 Waarom doet u vrijwilligerswerk? (maximaal vier antwoorden mogelijk)

- ik wil iets voor een ander kunnen betekenen
 ik wil een nuttige bijdrage leveren aan de maatschappij
 vanwege de voldoening die het werk mij oplevert
 vanwege de contacten die het werk oplevert
 vanwege de kennis en ervaring die het werk oplevert
 vanuit verbondenheid met de leefwereld van mijn eigen kinderen
 vanuit mijn geloof, levensovertuiging
 vanuit verbondenheid met een instelling die zorgt voor familie / dierbaren
 omdat ik daarvoor gevraagd ben
 vanuit een gevoel van verplichting
 anders, namelijk:

4 Hoeveel tijd besteedt u ongeveer aan vrijwilligerswerk?

- ik doe slechts af en toe vrijwilligerswerk (bijvoorbeeld eens per jaar)
 tot 4 uur per week
 4 - 8 uur per week
 8 - 16 uur per week
 meer dan 16 uur per week
 weet niet

5 **Op welk gebied (of welke gebieden) doet u vrijwilligerswerk?**

- hulp / zorg
- sport
- hobby / interesse
- school / onderwijs
- cultuur
- belangenbehartiging
- milieu en natuur
- religieus
- wijk- of buurtvereniging
- anders

6 **Van welke van de volgende vormen van vrijwilligersondersteuning hebt u gehoord?**

- hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk
- vrijblijvend advies over vrijwilligerswerk
- training en opleiding van vrijwilligers

7 **En welke vindt u belangrijk?**

- hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk
- vrijblijvend advies over vrijwilligerswerk
- training en opleiding van vrijwilligers

8 **Van welke ondersteuning die u kent hebt u wel eens gebruik gemaakt?**

- hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk
- vrijblijvend advies over vrijwilligerswerk
- training en opleiding van vrijwilligers
- ik heb geen gebruik gemaakt van vrijwilligersondersteuning

vraagvoorwaarde: één of meer vormen van ondersteuning moeten zijn aangevinkt bij vraag 6;

voorwaarde per afzonderlijk item: moeten zijn aangevinkt bij vraag 6.

9 **Vindt u het belangrijk dat vrijwilligers wel eens een blijk van waardering krijgen voor hun inzet?**

- ja
- nee

10 **Hebt u zelf wel eens een blijk van waardering voor uw inzet als vrijwilliger gekregen?**

- ja
- nee
- dat weet ik niet meer

11 **Hebt u behoefte aan andere vrijwilligersondersteuning?**

- ja, namelijk aan:
- nee
- weet niet

12

Bij welke van de onderstaande acties kan de organisatie waarvoor u vrijwilligerswerk doet hulp gebruiken? (meer antwoorden mogelijk)

- het zoeken en enthousiasmeren van vrijwilligers
- het opstellen van een vacature voor vrijwilligers
- het opleiden / trainen van vrijwilligers
- het voor langere tijd vasthouden van vrijwilligers
- andere actie(s), namelijk:

- geen

13

Laatste vraag

Op welke manier(en) zou u bij voorkeur naar vrijwilligerswerk zoeken? (meer antwoorden mogelijk)

- online
- in de krant
- bij een inlooppunt voor vrijwilligers
- via bekenden
- direct informeren bij de organisatie
- anders, namelijk:

We hebben uw antwoorden ontvangen.
Wijzigen is niet meer mogelijk.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

BIJLAGE VIII panelonderzoek vrijwilligersondersteuning - resultaten

tabel VIII-1 *is de respondent actief als vrijwilliger? (vraag 1)*

	aantal	procent
ja	247	42,6
nee	333	57,4
totaal respondenten	580	100,0

tabel VIII-2 *waarom doet de respondent geen vrijwilligerswerk? (vraag 2 - maximaal vier antwoorden)*

	aantal	procent
kan geen geschikt vrijwilligerswerk vinden	16	4,8
wil zich niet binden	31	9,3
wil zich nu niet binden, maar later mogelijk wel	86	25,8
is daartoe niet in staat (bijv. door ziekte of ouderdom)	40	12,0
geen tijd	132	39,6
geen zin	19	5,7
anders *	60	18,0
totaal niet-vrijwilligers	333	100,0

* *andere reden*

- ben gehandicapt
- ben mantelzorger van mijn vader en moeder
- ben veel voor werk in het buitenland
- ben zelf mantelzorger
- dertig jaar was ik vrijwilliger
- door persoonlijke omstandigheden dit jaar, in tegenstelling tot ander jaren, geen tijd.
- druk met gezin en mantelzorg
- drukke baan
- een volledige baan en mantelzorg geeft zeer weinig vrijetijd.
- geen aanbod
- geen betaald werk, waar de voorkeur naar uit gaat i.v.m. armoedebestrijding
- heb fulltime baan
- heb jaren lang in een jeugdcentrum gewerkt. Maar door veranderende werkomstandigheden bleek dit niet meer te combineren. En vond ik dat ik daar te oud voor werd.
- heb meer als tien jaar vrijwilligers werk gedaan. Ben nu te oud
- heel veel weg voor mijn werkgever.
- help mijn ouders in de huishouding
- ik begin binnenkort met vrijwilligerswerk
- ik ben geregistreerd mantelzorger van mijn lieve schoonmoeder
- ik doe het wel maar niet actief op dit moment
- ik geef wel plasma bij de bloedbank
- ik heb een drukke baan en dus geen tijd
- ik heb een full time baan
- ik heb een vaste baan van 40 uur per week
- ik heb genoeg gedaan tot nu
- ik heb jaren in het bestuur van een buurtvereniging gewerkt en beheerder van deze buurtruimte geweest. Het vervelende wat mij is overkomen is dat iemand van de gemeente zich met de werkzaamheden ging bemoeien en dingen uit ging maken.
- ik heb me opgegeven maar nooit iets gehoord
- ik heb me opgegeven maar ben nog niet actief
- ik heb wel vrijwilligerswerk gedaan maar omdat ik een baan vond, ben ik weer "gewoon" gaan werken.
- ik help bekenden die het nodig hebben!
- ik help op mijn werk al regelmatig extra mee
- ik was (met veel plezier) vrijwilliger, maar kon het niet meer combineren met de mantelzorg die ik moest verlenen.
- ik werk 32 uur per week
- i.v.m. WW-uitkering
- kan ik niet
- mantelzorg

- mantelzorg voor gehandicapte zoon
- mijn vader is 90 en woont zelfstandig en mijn man kan niet veel door ziekte
- mijn vrouw en ik zijn moeilijk ter been we moeten elkaar helpen
- momenteel heb ik geen tijd. Ik heb het wel jaren gedaan.
- net gestopt met werken, over half jaar er mogelijk mee beginnen
- net mee gestopt
- niet te combineren met werk
- nooit over nagedacht
- omdat ik denk dat dit een verkapte vorm van bezuinigen is door de gemeente
- operatie
- oppas kleinkinderen
- principieel op tegen
- te oud
- veel vrijwilligerswerk is in de praktijk gratis verkapte arbeid
- veel vrijwilligerswerk neemt bewust betaalde banen in.
- verdringt betaalde banen
- verzorg mijn vrouw
- vrijwilligers nemen betaalde banen in, worden gewoon ingeroosterd. Zelf meegemaakt in de gezondheidszorg
- werk meer dan fulltime
- werk nog
- werkzaamheden
- wil een periode rust, na intensief vrijwilliger te zijn geweest. Ook erg druk met werk en gezin.
- zieke echtgenoot
- zolang directeuren tonnen verdienen word ik geen vrijwilliger!!
- zorg voor ouder

tabel VIII-3 waarom doet de respondent vrijwilligerswerk? (vraag 3 - maximaal vier antwoorden)

	aantal	procent
wil iets voor een ander kunnen betekenen	135	54,7
wil een nuttige bijdrage leveren aan de maatschappij	135	54,7
vanwege de voldoening die het werk oplevert	128	51,8
vanwege de contacten die het werk oplevert	71	28,7
vanwege de kennis en ervaring die het werk oplevert	47	19,0
uit verbondenheid met de leefwereld van de eigen kinderen	33	13,4
vanuit geloof, levensovertuiging	25	10,1
uit verbondenheid met een instelling die zorgt voor familie / dierbaren	7	2,8
omdat men daarvoor gevraagd is	39	15,8
vanuit een gevoel van verplichting	25	10,1
anders *	22	8,9
totaal vrijwilligers	247	100,0

* andere reden

- alles in kader verenigingswerk
- betreft mantelzorg aan echtgenote
- bevorderen van de uitbreiding van de deskundigheid van de leden
- de mogelijkheid goede doelen financieel te kunnen steunen
- er was een vacature voor secretaris bridgevereniging
- het ieders plicht is en ik zie dat graag (sociale) dienst
- hobby
- Ik wil graag dieren helpen
- ik wil mijn lotgenoten met Parkinson een combinatie van gezelligheid en goede informatie aanbieden.
- is ook een hobby
- mijn kennis en ervaring niet verloren laten gaan
- na pensionering een goede dag-invulling waarbij ik van mijn hobby vrijwilligerswerk heb kunnen maken.
- om bezig te blijven (2 x)
- omdat anders vanwege bezuinigingen kinderen benadeeld worden
- omdat ik het leuk vind (2 x)
- omdat ik het leuk vind en er mensen gezocht werden binnen onze vereniging
- omdat ik werkloos ben en dus tijd heb
- omdat niemand anders het wil doen
- omdat verenigingen niet zonder kunnen
- overdragen van kennis

tabel VIII-4 *schatting van het aantal uren vrijwilligerswerk (vraag 4)*

	aantal	procent	procent (geldig)
doet slechts af en toe vrijwilligerswerk	26	4,5	10,5
tot 4 uur per week	103	17,8	41,7
4 - 8 uur per week	72	12,4	29,1
8 - 16 uur per week	30	5,2	12,1
meer dan 16 uur per week	10	1,7	4,0
weet niet	6	1,0	2,4
subtotaal (vrijwilligers)	247	42,6	100,0
niet van toepassing	333	57,4	
totaal	580	100,0	

tabel VIII-5 *aard van het vrijwilligerswerk (vraag 5 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
hulp / zorg	64	25,9
sport	66	26,7
hobby / interesse	39	15,8
school / onderwijs	44	17,8
cultuur	29	11,7
belangenbehartiging	27	10,9
milieu en natuur	24	9,7
religieus	22	8,9
wijk- of buurtvereniging	21	8,5
anders	56	22,7
totaal vrijwilligers	247	100,0

tabel VIII-6 *bekendheid van soorten vrijwilligersondersteuning (vraag 6 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk	134	54,3
vrijblijvend advies over vrijwilligerswerk	90	36,4
training en opleiding van vrijwilligers	121	49,0
geen genoemd	64	25,9
totaal vrijwilligers	247	100,0

tabel VIII-7 *belangrijke soorten van vrijwilligersondersteuning (vraag 7 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	procent
hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk	98	39,7
vrijblijvend advies over vrijwilligerswerk	105	42,5
training en opleiding van vrijwilligers	143	57,9
geen genoemd	34	13,8
totaal vrijwilligers	247	100,0

tabel VIII-8 *gebruik van soorten vrijwilligersondersteuning (vraag 8 - meer antwoorden mogelijk)*

	aantal	pct (absoluut)	pct (per be- kende vorm)
hulp bij het vinden van geschikt vrijwilligerswerk	22	12,0	16% van 134
vrijblijvend advies over vrijwilligerswerk	10	5,5	11% van 90
training en opleiding van vrijwilligers	44	24,0	36% van 121
geen gebruik gemaakt van vrijwilligersondersteuning	119	65,0	
totaal vrijwilligers die soorten ondersteuning kennen (zie tabel VIII-6)	183	100,0	

tabel VIII-9 belangrijk dat vrijwilligers wel eens een blijk van waardering krijgen voor hun inzet? (vraag 9)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	224	38,6	90,7
nee	23	4,0	9,3
subtotaal (vrijwilligers)	247	42,6	100,0
niet van toepassing	333	57,4	
totaal	580	100,0	

tabel VIII-10 zelf wel eens een blijk van waardering voor de inzet als vrijwilliger gekregen? (vraag 10)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	201	34,7	81,4
nee	37	6,4	15,0
weet niet meer	9	1,6	3,6
subtotaal (vrijwilligers)	247	42,6	100,0
niet van toepassing	333	57,4	
totaal	580	100,0	

tabel VIII-11 behoefte aan andere vrijwilligersondersteuning? (vraag 11)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja *	17	2,9	6,9
nee	187	32,2	75,7
weet niet	43	7,4	17,4
subtotaal (vrijwilligers)	247	42,6	100,0
niet van toepassing	333	57,4	
totaal	580	100,0	

* behoefte aan andere vrijwilligersondersteuning:

- alle beetjes helpen, voor een goed resultaat.
- begrip en loyaliteit binnen vereniging van je werk
- bloemetje
- daar waar burgerinitiatieven samen willen werken met de gemeente is de laatste afstandelijk, niet coöperatief en niet proactief.
- de maatschappij bewust maken van wat vrijwilligers allemaal doen. En daar de waardering voor geven.
- door extra handen
- eenvoudiger regelgeving voor (kleine) sportverenigingen
- ervaring uitwisselen via digitaal platform of zoiets.
- ervaringen van andere vrijwilligers kunnen vergelijken / delen en onderzoeken van mogelijkheden (onbetaald/betaald). Vond de cursus assertiviteit erg interessant (en leerzaam).
- het kunnen praten met iemand over het werken met verstandelijk gehandicapten.
- hogere vergoeding, want vaak doe je het werk van een professional
- ja. Zorgen voor een kleine vergoeding. Dat motiveert.
- misschien om met anderen van gedachten te wisselen.
- ophouden met de idee verspreiden dat vrijwilligerswerk leidt tot een baan! De grootste misleiding van de crisis. Daarom ben ik bij één vrijwilligersorganisatie bewust gestopt omdat ik als vrijwilliger werk deed voor de gemeente Zoetermeer, wat ook door mij als betaalde kracht gedaan had kunnen worden. Op dat moment was ik alleenstaand ouder met de zorg voor drie kinderen en werkloos. Ik ben door de werkzaamheden die ik verrichte (training geven aan WGSP / bijzondere bijstanddames) behoorlijk afgeknapt op de gemeente, haar aanpak en vrijwilligerswerk. Vrijwilligersvergoeding kreeg ik niet. Mijn reiskosten werden niet vergoed. Met de info die ik doorspeelde werd niks gedaan. De dames die ik heb begeleid zijn 3 jaar later nog niet verder gekomen. Ik werd niet gesteund in mijn werk door mijn opdrachtgever en de gemeente. Ik vond het een bijzonder goedkope manier van de gemeente om misbruik te maken van werkloze vrouwen die ervaring en ambitie hadden en hebben. Nooit meer vrijwilligerswerk voor mij!
- regelmatig bijscholing. Bijeenkomsten met andere vrijwilligers.
- vergoeding kosten opleiding

- verruiming van het denkpatroon, en niet direct beginnen met kortingen op uitkeringen e.d. Tevens een soepeler beleid bij het UWV voor mensen met een vorm van uitkering die iets terug willen doen.

tabel VIII-12 acties waarbij de eigen vrijwilligersorganisaties hulp kunnen gebruiken
(vraag 12 - meer antwoorden mogelijk)

	aantal	procent
het zoeken en enthousiasmeren van vrijwilligers	121	49,0
het opstellen van een vacature voor vrijwilligers	16	6,5
het opleiden / trainen van vrijwilligers	43	17,4
het voor langere tijd vasthouden van vrijwilligers	73	29,6
andere actie(s) *	18	7,3
geen acties	84	34,0
totaal vrijwilligers	247	100,0

* andere actie(s):

- bekendheid geven aan de mogelijkheid voor vrijwilligers en pelgrims (zieken die op bedevaart willen) c.q. financiële bijdrage voor pelgrims d.m.v. mantelzorgondersteuning/respijtzorg
- bepalen van vrijwilligersbeleid
- faciliteiten
- financieel
- financiële ondersteuning, ruchtbaarheid geven door de gemeente van mogelijkheden, zowel financieel als materieel. Gemeente zou een A4tje kunnen maken waar zij de instellingen [hulp] kan bieden, en inloopdag, 1 x per maand, voor vraagbaak voor hulp aan organisaties
- geen zicht op
- het is meer dat er niet heel veel aanbod van vrijwilligers is en het wel een belangrijk doel heeft. Meer mensen betrekken in de maatschappij maar ook meer kruisbestuiving tussen culturen en karakters draagt bij aan een mooiere gemeenschap. Misschien een beetje zweverig maar is het wel waar.
- het vinden van vrijwilligers
- ik ben niet bij een organisatie aangesloten. Ik ben voorzitter van een bewoners commissie. Soms hebben we behoefte aan rechten wet kennis.
- Leveren van ondersteuning aan burgerinitiatieven zodat een positieve context voor vrijwilligers wordt gecreëerd waarmee de sociale cohesie en de verbinding en identificatie met Zoetermeer versterkt wordt.
- publicaties
- subsidie
- vergoeding voor vrijwilligers. Alles voor niks en er moeten er steeds meer zijn en steeds meer doen. Ben mijn baan kwijt geraakt, zo goed heb ik het ook niet. Zelfs geen vervoersvergoeding. Kan geen baan krijgen maar word als vrijwilliger overal gevraagd.
- voorkomen dat vrijwilligers als goedkope arbeidskrachten worden ingezet door ambtenaren van de gemeente.
- waardering waardoor motivatie voor meer hulp beter wordt.
- we komen altijd geld tekort
- zoeken naar geschikte en betaalbare ruimte om activiteiten te doen
- zou fijn zijn als ze mogelijkheden krijgen voor vergoedingen aan vrijwilligers

tabel VIII-13 eigen voorkeuren bij zoeken naar vrijwilligerswerk
(vraag 13 - meer antwoorden mogelijk)

	aantal	procent
online	103	41,7
in de krant	50	20,2
bij een inlooppunt voor vrijwilligers	65	26,3
via bekenden	140	56,7
direct informeren bij de organisatie	108	43,7
anders *	21	8,5
geen genoemd	5	2,0
totaal vrijwilligers	247	100,0

* *andere zoekvoorkeur:*

- als je open staat voor de samenleving kom je het altijd tegen
- door betrokkenheid bij organisatie (sport) ontstaat dat: mocht ik ooit de tijd en ruimte krijgen om vrijwilligerswerk te doen zou ik dat in eerste instantie via bekenden gaan doen
- gevraagd worden
- gewoon zelf beginnen
- ik heb jarenlang vrijwilligerswerk gedaan bij een sportvereniging. Mijn zoon speelde handbal en ik bood aan om te helpen. Ik deed daar o.a. vrijwilligerszaken en sprak nieuwe mensen aan
- ik heb nog nooit echt gezocht. Het overkomt mij en blijf dan gelijk helpen.
- ik kom het tegen en ik bied hulp aan of ik word om hulp gevraagd.
- ik zoek niet.
- ik zou het zelf niet opzoeken, vind het meer iets waar je voor gevraagd wordt
- indien het mogelijk is om je interesses te combineren met vrijwilligerswerk ben je meestal aangewezen op mond op mond reclame. Enthousiasme van andere vrijwilligers kan een drijfveer voor anderen zijn.
- inlooppunt voor vrijwilligers zit ergens weggestopt achter een boekenkast
- maakt niet uit hoe
- misschien een keer een open markt organiseren en goed tijdig reclame maken. Soort van banen markt of snuffelmarkt zodat mensen eens kunnen informeren bij veel verschillende instanties wat zij doen en hoe zij werken in de hoop dat het meer mensen zal inspireren om (al is het maar een kleine) bijdrage te leveren. Alle beetjes helpen.
- niet nodig
- niet zoeken, gevraagd worden
- op basis van verbondenheid met een vereniging.
- tijdens evenementen mensen aanspreken, flyeren, actie opzetten
- via via
- VIP Zoetermeer
- waar ik zelf in de directe omgeving "tegenaan loop".